

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Keskus- ja aluehallinnon virastospelvityshankkeessa (VIRSU) määriteltyjen aluehallinnon rakennemallien jatkoarviointi

Valtiovarainministeriön muistio

Sisältö

1	JOHDANTO	2
2	ALUEHALLINNON RAKENNEMALLIEN VARIAATIOT	3
2.1	Aluehallinnon rakennemallien perusvaihtoehdot	3
2.2	Variaatioiden kuvaus	4
2.3	Aluehallinnon rakennemalli B:n aluejako	6
2.5	Variaatioiden arviointi	11
3	D-MALLIN JATKOARVIOINTI	11
3.1	D-malli, jos sote-ratkaisu on yksiportainen kuntayhtymä	14
3.2	D-mallin variaatio, jos sote-ratkaisu on toisen asteen itsehallinto	15
3.3	D-mallin variaatio, jos sote siirretään kokonaan tai merkittävältä osin valtiolle	16
4	VALTAKUNNALLISEN TOIMIVALLAN MALLIN VAIKUTUKSET VALTION KESKUSHALLINNON VIRASTOIHIN JA LAITOKSIIN	16
5	VALTIO-KUNTA –TEHTÄVÄNJAON SELVITYS	17
6	SÄÄDÖSKARTOITUKSEN ALUSTAVAT TULOKSET	18
7	LOPUKSI	21
	LIITE 1. Aluehallinnon rakennemallien variaatioiden arviointi	22
	LIITE 2. Valtio-kunta –työnjakoselvityksen raportointipohja	28

1 JOHDANTO

Tässä muistiossa käsitellään valtion keskus- ja aluehallinnon virastorakenteen selvityshankkeen (VIRSU-hanke) aluehallinnon rakennemallien jatkoarviointia.

Valtiovarainministeriö asetti 11.4.2014 keskus- ja aluehallinnon virastorakenteen selvityshankkeen (VIRSU-hanke), jonka tehtävänä oli tarkastella valtion virastorakenteen uudistamista kokonaisuutena ja esittää sitä koskevia johtopäätöksiä. VIRSU-hankkeen työtä ohjasi kansliapäälliköistä koostunut ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Päivi Nerg (SM). Hankkeen tulokset julkaistiin helmikuussa 2015. Hankkeen keskeiset asiakirjat ovat keskushallintoa koskeva selvitys (VM 3/2015), aluehallintoa koskeva selvitys (VM 4/2014) sekä hankkeen yhteinen koontiraportti (VM 5/2015).

Keskushallintoa koskevassa selvityksessä tuotiin esille yhteisiä rakenteellisia kehittämisperiaatteita sekä tehtiin erityisesti pieniä virastoja yhdistäviä rakenteellisia kehittämisehdotuksia. Selvityksessä päädyttiin viiteen keskeiseen yhteiseen virastorakenteen kehittämisperiaatteeseen, jotka ovat (1) selkeä rakenne ja ohjaus, (2) valtakunnallinen toimivalta, (3) asiakasnäkökulma, (4) sähköiset palvelut sekä (5) kyky muutokseen ja riskienhallinta. Lisäksi aluehallintoa koskee periaate (6) käyntiasioinnin tarjoamisesta julkisen hallinnon yhteisissä asiointipisteissä.

Keskushallinnon rakenteelliseksi kehittämiseksi hanke esitti, että (1) pienet virastot yhdistetään toiminnallisesti samankaltaisiin suurempiin yksiköihin riittävän suuren virastoon muodostamiseksi, (2) muista tulosohjatuista virastoista tehdään kirjanpitoyksiköitä sekä (3) erityisen suurta riippumattomuutta vaativia tehtäviä suorittavat pienet virastot liitetään itsenäiseksi osaksi hallinnonalan emovirastoa. Konkreettiset muutosesitykset koskevat pääasiassa oikeusministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonaloja, mutta pitävät sisällään myös muilla hallinnonaloilla olevia yksittäisiä virastoja.

Aluehallintoa koskevassa selvityksessä arvioitiin neljän erityyppisen rakennemallin etuja ja haittoja. Mallissa A yhdistettäisiin toisaalta aluehallintovirastojen ja maistraattien tehtävät viiteen sote-uudistuksen järjestämisvastuualueita pääosin vastaavaan alueelliseen virastoon ja toisaalta ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtävät yhdeksään alueelliseen virastoon. Mallissa B kaikkien edellä mainittujen organisaatioiden tehtävät yhdistettäisiin viiteen edellä mainittuja järjestämisvastuualueita pääosin vastaavaan alueelliseen virastoon. Malli C:ssä yhdistettäisiin tehtävät mallia A vastaavalla tavalla, mutta syntyvät kaksi organisaatioita olisivat valtakunnallisia virastoja, joilla kuitenkin olisi alueilla toimintayksiköt ja joissa alueellinen läsnäolo voitaisiin järjestää nykyistä tilannetta vastaavasti. Malli D olisi lähinnä mallia C vastaava kuitenkin siten, että alueelliseen kehittämiseen liittyviä tehtäviä siirrettäisiin nykyisiltä ELY-keskuksilta maakuntien liitoille liittojen määrää samalla vähentäen.

Neljästä rakennemallista tehtiin laaja vaikutusarviointi siinä laajuudessa ja tarkkuudella salla kuin se oli mahdollista annetussa aikataulussa. D-mallin osalta kokonaisvaikutuksia ei kuitenkaan voitu perusteellisesti arvioida. Arvioinnissa parhaiksi osoittautuivat mallit B ja C, joista kumpikaan ei kuitenkaan ole sellaisenaan optimaalisin toteutettavaksi. Aluehallinnon selvitysryhmä totesi, että vaikutusarviointia eri malleista tulisi täydentää kevään 2015 aikana tehtävässä jatkotyössä erityisesti seuraavasti: (1) valtion alue- ja keskushallinnon työnjakoa eri malleissa tulisi tarkemmin selvittää ja selkeyttää; (2) eri malleista aiheutuvia säädösmuutostarpeita tulisi kartoittaa; (3) kunnilta valtiolle

siirrettävistä tehtävistä tulisi tehdä alustavat ehdotukset; (4) tulisi arvioida mallien variaatioita ja niiden vaikutuksia sekä (4) D-mallin arviointia tulisi myös jatkaa ainakin siirrettävien tehtävien, ohjauksen ja julkisen talouden näkökulmasta, koska työryhmän aikataulussa arviointi ei ole ollut riittävän laajasti mahdollista.

Jatkotyöehdotus sisältyi myös VIRSU-hankkeen yhteiseen koontiraporttiin. Raportissa ehdotettiin, että kevään 2015 aikana mm. jatketaan rakennemallien variaatioiden arvioimista ja myös mallin D-arviointia kokonaisuutena.

VIRSU –hankkeen työn yhtenä merkittävänä taustaoletuksena oli, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy viidelle alueelle. Koska eduskunta ei hyväksynyt kyseistä lainsäädäntöä, jatkotyössä on otettu huomioon myös tästä johtuvia vaikutuksia valtion aluehallinnon organisaation uudistamiseen ja aluejakoon.

Jatkotyö on tehty valtiovarainministeriössä virkatyönä. Työssä on osaksi ollut mukana myös työ- ja elinkeinoministeriön virkamiehiä, jotka osallistuvat ELY-keskusten ja TE-toimistojen ohjaukseen.

Muistio sisältää aluehallinnon rakennemalleja koskevan jatkotyön keskeiset tulokset.

2 ALUEHALLINNON RAKENNEMALLIEN VARIAATIOT

2.1 Aluehallinnon rakennemallien perusvaihtoehdot

VIRSU-hankkeen aluehallinnon selvitysryhmän tehtäväksi asetettiin selvittää aluehallinnon uudistusvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Arviointi- ja vertailuasetelman luomiseksi selvitysryhmä määritteli neljä keskenään peruslähtökohdiltaan erilaista perusratkaisua aluehallinnon rakenteen kehittämiseksi. Nämä rakennemallit olivat:

- Malli A:** Maistraatit yhdistetään aluehallintovirastoihin ja TE-toimistot ELY-keskuksiin. Muodostuvien kahden virastokokonaisuuden rakennetta tiivistetään aluejakoja laajentamalla.
- Malli B:** Aluehallintovirastot, maistraatit, ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään valtion aluehallinnon viranomaisiksi. Viranomaisilla on omat kunta- tai maakuntajakoon perustuvat, nykyistä olennaisesti laajemmat toimialueet.
- Malli C:** Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi AVI), jonka toimialue on koko maa sekä ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi ELY-keskus), jonka toimialue on koko maa.
- Malli D:** Valtion aluehallinnolle kuuluvat alueiden kehittämiseen liittyvät tehtävät siirretään maakuntien liitoille ja valtiolle jäävät aluehallinnon tehtävät organisoidaan yhteen viranomaiseen.

Kuva 1. Aluehallinnon rakennemallien pääpiirteet

	Malli A	Malli B	Malli C	Malli D
Yhdistyvät virastot	Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään (uusi AVI) ja ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään (uusi ELY-keskus)	Aluehallintovirastot, maistraatit, ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään valtion aluehallinnon virastoiksi	Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään (uusi AVI) ja ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään (uusi ELY-keskus)	Aluehallintovirastot, maistraatit, ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään valtion aluehallinnon virastoiksi. Aluekehittämisen tehtäviä siirretään maakuntien liitoille.
Virastojen toimivalta	Alueellinen	Lähtökohtaisesti alueellinen, joissakin tehtävissä valtakunnallinen	Lähtökohtaisesti valtakunnallinen, voidaan delegoida viraston sisällä alueellisesti	Valtion aluehallinnon virastolla valtakunnallinen tai alueellinen
Itsenäisten virastojen määrä	Uusi AVI: 3-5 Uusi ELY-keskus: 3-9	Uusi valtion aluehallinto: 3-5	Uusi AVI: 1 Uusi ELY-keskus: 1	Valtion aluehallinnon virasto: 1-5 Maakuntien liitot: 10
Henkilötyövuodet (TA2015 mukaisesti)	Uusi AVI: 1 950 Uusi ELY-keskus: 5 300	Uusi valtion aluehallinto: 7 250	Uusi AVI: 1 950 Uusi ELY-keskus: 5 300	Valtio: 6 950 Maakuntien liitot: 300-320 (siirtyvät tehtävät)
Bruttomenot, milj. euroa (TA2015 mukaisesti)	Uusi AVI: 144 Uusi ELY-keskus: 379	Uusi valtion aluehallinto: 523	Uusi AVI: 144 Uusi ELY-keskus: 379	Valtio: 500 Maakuntien liitot: 24 (siirtyvät tehtävät)

Malleista tehtiin laaja vaikutusarviointi, jossa arvioitiin kunkin mallin vaikutukset nykytilaan nähden asiakkaiden, viranomaisten toiminnan, johtamisen ja ohjauksen, henkilöstön, alueiden kehittämisen, taloudellisten, oikeudellisten ja toimialakohtaisten vaikutusten näkökulmista.

Selvitysryhmä ei ottanut työssään kantaa siihen, minkä käsittelemänsä mallin pohjalta tai suuntaisesti aluehallintoa tulisi tulevilla hallituskaudella kehittää vaan luovutti selvitystyönsä taustamateriaaliksi käytettäväksi asiasta jatkossa päätöksiä ja linjauksia tehäessä.

Selvitysryhmä kuitenkin totesi, että esitetyt rakennemallit eivät ole ainoat mahdollisuudet organisoida aluehallinnon tehtäviä uudelleen, vaan malleista voidaan muodostaa lukuisia erilaisia yhdistelmiä. Tästä johtuen selvitysryhmä esitti, että kevään 2015 aikana tehtävässä jatkotyössä tulisi arvioida mallien variaatioita ja niiden vaikutuksia.

VIRSU-hankkeen ohjausryhmä totesi hankkeen tulokset yhteen kokoavassa loppuraportissaan, että tehdyssä kokonaisarvioinnissa parhaimmiksi osoittautuivat

- **MALLI C**, jossa perustetaan toisaalta aluehallintovirastojen ja maistraattien tehtävistä koottu valtakunnallisen toimivallan omaava virasto ja toisaalta ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtävistä koottu valtakunnallisen toimivallan omaava virasto, sekä
- **MALLI B**, jossa kootaan viiteen alueellisen toimivallan omaavaan virastoon aluehallintovirastojen, ELY-keskusten, maistraattien ja TE-toimistojen tehtävät.

Lisäksi ohjausryhmä totesi loppuraportissaan, että mallin D vaikutuksia ei ole voitu an-
netussa aikataulussa kaikilta osin arvioida, ja että edellä todetut kaksi mallia B ja C eivät sellaisenaan ole optimaalisia malleja, vaan tarvitaan variaatioita.

2.2 Variaatioiden kuvaus

Jatkotyössä on arvioitu aluehallinnon rakennemallien seuraavia variaatioita:

Mallin B variaatio 1: Neljä aluehallinnon virastoa, kaksi valtakunnallista virastoa

Aluehallintovirastot ja ELY-keskukset yhdistettäisiin tässä mallissa aluehallinnon viranomaisiksi, joita olisi yhteensä neljä alueellisen toimivallan virastoa. Maistraateista muodostettaisiin yksi valtakunnallinen virasto, samoin TE-toimistoista. Aluehallintovirastoja on nykyisin kuusi, ELY-keskuksia 16, Maistraatteja on 11 ja TE-toimistoja 15.

Mallin B variaatio 2: Yhdeksän aluehallinnon virastoa, kaksi valtakunnallista virastoa.

Variaation 1 mukaisesti aluehallintovirastot ja ELY-keskukset yhdistettäisiin tässä mallissa aluehallinnon viranomaisiksi. Näitä olisi yhteensä yhdeksän alueellisen toimivallan virastoa. Maistraateista muodostettaisiin tässäkin variaatiossa yksi valtakunnallinen virasto, samoin TE-toimistoista.

Mallin C variaatio 1: Yksi valtakunnallinen viranomainen, yhdeksän alueellista virastoa

Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistettäisiin perusrakennemallin C mukaisesti yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi AVI). ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistettäisiin toisiinsa. Virastokokonaisuus muodostuisi yhdeksästä alueellisesta virastosta.

Mallin C variaatio 2: Yksi valtakunnallinen viranomainen, yhdeksän alueellista virastoa, ympäristötehtävät ja maatalouden valvontatehtävät aluehallintovirastoon

Variaation 1 mukainen aluehallintovirastojen ja maistraattien yhdistäminen toisiinsa sekä ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhdistäminen toisiinsa. Uutena variaationa kuitenkin siirretään samalla ympäristötehtävät ja maatalousvalvonnan tehtävät ELY-keskuksista AVI:n ja maistraattien muodostamaan valtakunnalliseen virastoon.

Mallin C variaatio 3: Yksi valtakunnallinen viranomainen, yhdeksän alueellista virastoa, ympäristölupatehtävät ELY-keskuksiin

Variaation 1 mukainen aluehallintovirastojen ja maistraattien yhdistäminen toisiinsa sekä ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhdistäminen toisiinsa. Uutena variaationa siirretään samalla ympäristölupatehtävät aluehallintovirastoista uusiin ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhdistämisestä muodostuviin virastoihin.

Kuva 2. Aluehallinnon rakennemallien variaatioiden pääpiirteet

	B mallin variaatio 1	B mallin variaatio 2	C mallin variaatio 1	C mallin variaatio 2	C mallin variaatio 3
Yhdistyvät virastot ja tehtävä-siirrot	Aluehallintovirastot ja ELY-keskukset yhdistetään neljäksi aluehallinnon virastoksi. Maistraatit yhdistetään valtakunnalliseksi virastoksi, samoin TE-toimistot.	Aluehallintovirastot ja ELY-keskukset yhdistetään yhdeksäksi aluehallinnon virastoksi. Maistraatit yhdistetään valtakunnalliseksi virastoksi, samoin TE-toimistot.	Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään valtakunnalliseksi virastoksi. ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään yhdeksäksi alueelliseksi virastoksi.	Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään valtakunnalliseksi virastoksi. ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään yhdeksäksi alueelliseksi virastoksi. Siirretään ympäristötehtävät ja maatalouden valvontatehtävät ELY-keskuksista aluehallinto-virastoihin.	Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään valtakunnalliseksi virastoksi. ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään yhdeksäksi alueelliseksi virastoksi. Siirretään ympäristölupa-tehtävät aluehallinto-virastoista ELY-keskuksiin.
Virastojen toimivalta	Alueellinen (yhdistyvä AVI ja ELY-keskus – virasto) ja valtakunnallinen (uusi maistraatti ja uusi TE-toimisto)	Alueellinen (yhdistyvä AVI ja ELY-keskus – virasto) ja valtakunnallinen (uusi maistraatti ja uusi TE-toimisto)	Valtakunnallinen (AVI ja maistraatti – virasto) ja alueellinen (ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto)	Valtakunnallinen (AVI ja maistraatti – virasto) ja alueellinen (ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto)	Valtakunnallinen (AVI ja maistraatti – virasto) ja alueellinen (ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto)
Itsenäisten virastojen määrä	Uusi AVI ja ELY-keskus -virasto: 4 Uusi maistraatti: 1 Uusi TE-toimisto: 1	Uusi AVI ja ELY-keskus -virasto: 9 Uusi maistraatti: 1 Uusi TE-toimisto: 1	Uusi AVI ja maistraatti-virasto: 1 Uusi ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto: 9	Uusi AVI ja maistraatti-virasto: 1 Uusi ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto: 9	Uusi AVI ja maistraatti-virasto: 1 Uusi ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto: 9
Henkilötyövuodet (TA2015 mukaisesti)	Uusi AVI ja ELY-keskus –virasto: 4 100 Uusi maistraatti: 700 Uusi TE-toimisto: 2 400	Uusi AVI ja ELY-keskus –virasto: 4 100 Uusi maistraatti: 700 Uusi TE-toimisto: 2 400	Uusi AVI ja maistraatti-virasto: 1 950 Uusi ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto: 5 300	Uusi AVI ja maistraatti-virasto: 2 690 Uusi ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto: 4 550	Uusi AVI ja maistraatti-virasto: 1 830 Uusi ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto: 5 430
Bruttomenot, milj. euroa (TA2015 mukaisesti)	Uusi AVI ja ELY-keskus –virasto: 323,3 Uusi maistraatti: 45,8 Uusi TE-toimisto: 153,8	Uusi AVI ja ELY-keskus –virasto: 323,3 Uusi maistraatti: 45,8 Uusi TE-toimisto: 153,8	Uusi AVI ja maistraatti-virasto: 143,9 Uusi ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto: 379,0	Uusi AVI ja maistraatti-virasto: 195,0 Uusi ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto: 327,9	Uusi AVI ja maistraatti-virasto: 134,8 Uusi ELY-keskus ja TE-toimisto –virasto: 388,1

2.3 Aluehallinnon rakennemalli B:n aluejako

VIRSU -hankkeen yhtenä lähtökohtana otettiin huomioon eduskunnalle annettu hallituksen esitys, jonka mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu olisi organisoitu viidelle sosiaali- ja terveydenhuollon alueelle. Tämän vuoksi valtion aluehallinnon aluejako ehdotettiin näitä alueita vastaavia viittä aluetta. Kun hallituksen esitys ei johtanut ehdotetun lainsäädännön säätämiseen, on myös valtion aluehallinnon aluejako määriteltävä uudelleen. Aluehallinnon omat toiminnalliset tarpeet voidaan ottaa aluejakoissa aikaisempaa paremmin huomioon.

Valtion aluehallintoviranomaisen aluejaon tulee perustua maakuntajakoon, elleivät erityiset syyt muuta vaadi. Valtion aluehallinnon yhdistetyn viranomaisen osalta tällaisia erityisiä syitä ei ole.

Nykyisen aluehallintoviraston valvontatehtävän vuoksi on tarve sovittaa aluejako yhteensopivaksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjätahon aluejaon kanssa sekä vähen-

tää yksiköiden määrää nykyisestä. Nykyisen ELY-keskuksen tehtävissä on myös tarve vähentää yksiköitä, mutta aluejakojen sopivuus erityisesti maakuntien liittojen yhteistyö-alueisiin on myös tärkeä tekijä. Valtion viranomaisen aluejakojen osalta kielelliset olosuhteet asettavat omat rajoituksensa aluejakovaihtoehdoille.

Virastojen samankokoisuus ei sinällään ole toimintojen kannalta välttämätöntä, mutta tehtävämäärien tulisi mahdollistaa tehtävien tehokas hoito jokaisella alueella tuotannollisesti riittävän kokoisissa yksiköissä. Kovin suuret yksiköt voivat myös olla joissakin toiminnoissa hankalia. Koska tehtävillä on useimmissa tapauksissa liittymäkohta alueen asukkaisiin, on asukasmäärä hyvä mittari viraston koolle. Laaja maantieteellinen alue asettaa viraston saavutettavuudelle omat vaatimuksensa.

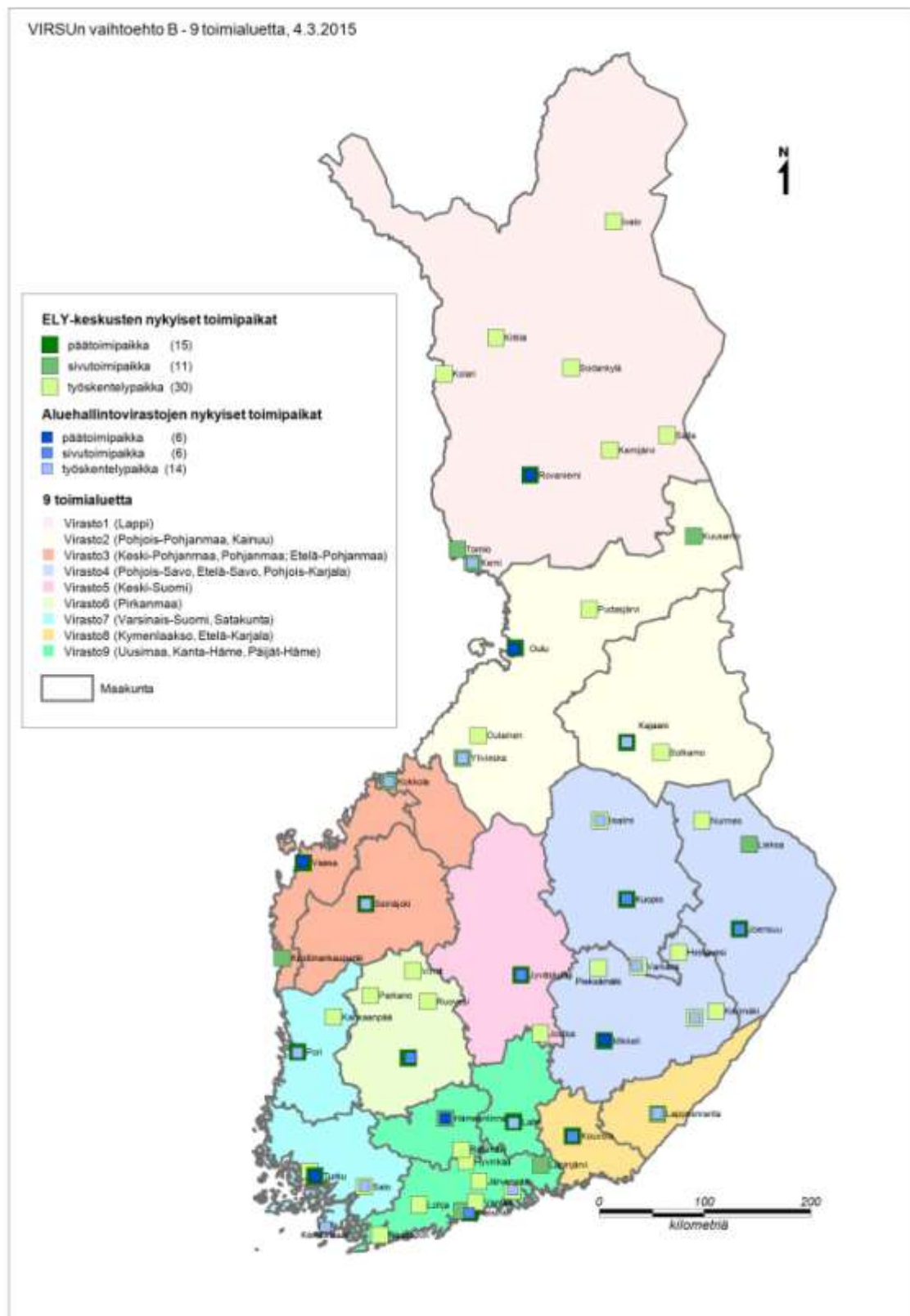
Edellä todetuilla kriteereillä voidaan muodostaa seuraavat toisaalta yhdeksän ja neljän aluehallinnon viraston aluejon vaihtoehdot:

Kuvassa 3 on esitetty valtion uuden aluehallinnon yhdeksän toimialuetta. Ne ovat nykyisen aluejaon pohjalta seuraavat:

- Virasto 1: Lapin maakunta, noin 180 000 asukasta;
- Virasto 2: Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat, noin 480 000 asukasta;
- Virasto 3: Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunnat, noin 443 000 asukasta;
- Virasto 4: Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat, noin 566 000 asukasta;
- Virasto 5: Keski-Suomen maakunta, noin 275 000 asukasta;
- Virasto 6: Pirkanmaan maakunta, noin 500 000 asukasta;
- Virasto 7: Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnat, noin 695 000 asukasta;
- Virasto 8: Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat, noin 313 000 asukasta;
- Virasto 9: Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat, noin 1 963 000 asukasta.

Virastoista muita asukasmäärältään selvästi pienempiä ovat 1, 5 ja 8, kun taas 9 on moninkertaisesti muita suurempi.

Kuva 3. Valtion aluehallinnon uusi aluejako perustuen yhdeksään toimialueeseen

Neljän viraston aluejako olisi mahdollista muodostaa esimerkiksi seuraavasti:

- Pohjois-Suomen virasto: Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat, noin 660 000 asukasta;
- Länsi-Suomen virasto: Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Pirkanmaan, Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakunnat, noin 1 638 000 asukasta;
- Itä-Suomen virasto: Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen, Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakunnat, noin 1 154 000 asukasta;
- Metropolivirasto: Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen ja Uudenmaan maakunnat, noin 1 963 000 asukasta.

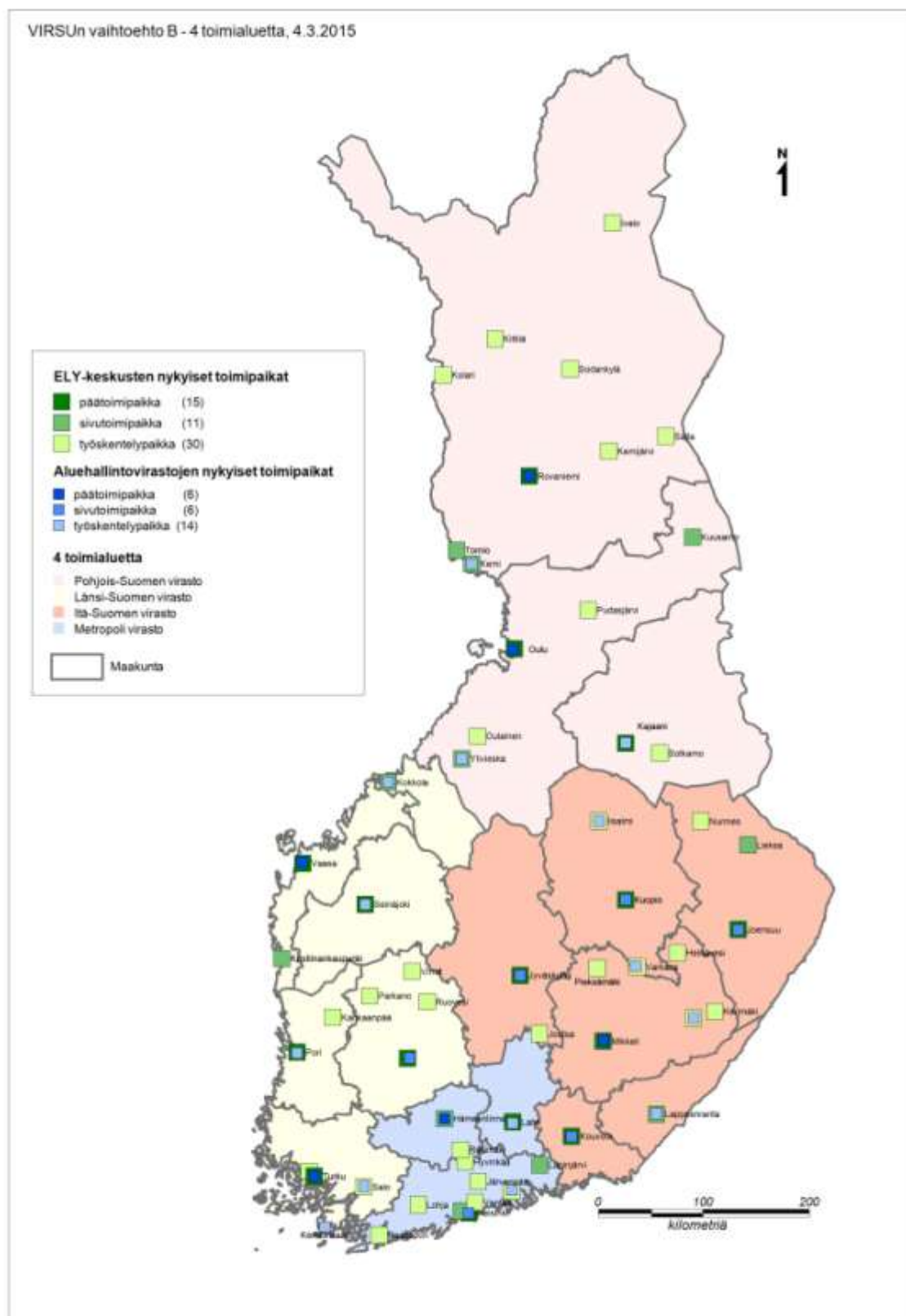
Pohjois-Suomen virasto jäisi väestömäärältään muita selvästi pienemmäksi, mutta maantieteellisesti se olisi noin puolet Suomesta, joten sen kasvattaminen ei tule kyseeseen. Virastossa voitaisiin tehdä sisäisin järjestelyin mahdolliseksi hoitaa toimintoja myös yhdeksän jaolla.

Keski-Suomen ja Kymenlaakson maakunnissa liittäminen Itä-Suomen aluejakoon voi olla alueiden näkökulmasta vaikeasti hyväksyttävissä, mutta näinkin Itä-Suomen virasto olisi Länsi-Suomen ja Metropolin virastoa pienempi. Kymenlaakson osalta ehdotettu jako tukisi vaalipiirijaotusta, jolla on alueiden kehittämistehtävissä merkitystä.

Molemmissa jaoissa suurimpana alueena erottuu Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakuntien muodostama toimialue, jolla on jo nyt lähes kaksi miljoonaa asukasta. Kaikissa kehitysarvioissa tämän alueen asukasmäärä kasvaa entisestään ja epäsuhta kasvaa.

Edellä olevat vaihtoehdot perustuvat nykyiseen maakuntajakoon. Jos maakuntajakoa muutettaisiin, vaihtoehdotkin todennäköisesti muuttuisivat.

Kuva 1. Valtion aluehallinnon uusi aluejako perustuen neljään toimialueeseen

2.5 Variaatioiden arviointi

Esitetyt variaatiot on arvioitu seuraavista näkökulmista:

- asiakasvaikutukset,
- vaikutukset viranomaisten toimintaan, johtamiseen ja ohjaukseen,
- henkilöstövaikutukset,
- vaikutukset alueiden kehittämiseen,
- taloudelliset vaikutukset,
- oikeudelliset vaikutukset.

Tehdyn arvioinnin perusteella voidaan todeta, että mikä tahansa muodostetuista variaatioista tarjoaa toimivan lähtökohdan valtion aluehallinnon rakenteen kehittämiseksi. Vaikutuksista positiivisimmat liittyvät asiakkaisiin ja talouteen. Riskit puolestaan liittyvät erityisesti alueiden kehittämiseen ja henkilöstöön.

Arvioinnissa merkittävimpiä eroja eri variaatioiden välille muodostui erityisesti vaikutuksissa viranomaisten toimintaan, johtamiseen ja ohjaukseen, henkilöstövaikutuksissa sekä vaikutuksissa alueiden kehittämiseen. Kokonaisuutena parhaimpina variaatioina erottuvat

- **Mallin C variaatio 2: Yksi valtakunnallinen viranomainen, yhdeksän alueellista virastoa, ympäristötehtävät ja maatalouden valvontatehtävät aluehallintovirastoon.** Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistettäisiin perusrakennemallin C mukaisesti yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi AVI). ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistettäisiin toisiinsa ja virastokokonaisuus muodostuisi yhdeksästä alueellisesta virastosta. Samalla siirrettäisiin ympäristötehtävät ja maatalousvalvonnan tehtävät ELY-keskuksista AVI:n ja maistraattien muodostamaan valtakunnalliseen virastoon.
- **Mallin B variaatio 1: Neljä aluehallinnon virastoa, kaksi valtakunnallista virastoa.** Aluehallintovirastot ja ELY-keskukset yhdistettäisiin tässä mallissa aluehallinnon viranomaisiksi, joita olisi yhteensä neljä alueellisen toimivallan virastoa. Maistraateista muodostettaisiin yksi valtakunnallinen virasto, samoin TE-toimistoista.

Erot eri variaatioiden välillä ovat kokonaisuutena tarkastellen kuitenkin varsin pieniä. Arviointi on esitetty kokonaisuudessaan muistion liitteessä 1.

3 D-MALLIN JATKOARVIOINTI

VIRSU-hankkeen aluehallinnon selvitysryhmässä määritelty aluehallinnon D-malli eroaa muista malleista merkittävästi, koska varsin suuri osa ELY-keskusten tehtävistä siirrettäisiin valtiolta kunnille kuntayhtymässä hoidettavaksi. Mallissa olisi tarkoituksena antaa maakunnille myös kuntien yhteistoiminnassa hoitamia tehtäviä. On tärkeää huomata, että maakuntien ominaislaatu muuttuisi merkittävästi tässä mallissa.

Arvioinnin pohjana valtiolta (pääosin ELY-keskukselta) siirrettäviä tehtäviä olisivat työryhmän raportin mukaan seuraavat:

- Yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen
 - Neuvonta-, koulutus- ja rahoitustehtäviä voitaisiin siirtää maakuntien liitoille.

Rahoitustehtävän ja koulutustehtävien hoitamista varten tulisi siirtää myös siihen tarvittava rahoitus. (Tehtävät keskitetty ELY-keskuksissa valtakunnallisesti ja alueellisesti.)

- Innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta
 - Maakuntien liitoille voitaisiin siirtää ELY-keskuksista vienti- ja kansainvälistymisneuvonta ja -valmiuksien arviointi, yritysten ja niiden henkilöstön kansainvälistymisvalmiuksien kehittäminen, kansainvälistymisen rahoitusneuvonta ja -tuki, yritysten välisten vientiyhteistyöverkostojen luominen sekä ohjaus eri tietolähteisiin ja yhteistyökumppaneiden kuten Finpron palveluihin sekä tuki ja neuvonta yksityishenkilöiden ja mikroyritysten keksintöjen kehittämiseen ja kaupallistamiseen. (Tehtävät keskitetty ELY-keskuksissa.)
 - Näissäkin tehtävissä rahoitukselliset siirrot olisivat tarpeen.
- Työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys
 - Maakuntien liitoille voitaisiin siirtää työvoimakoulutuksen suunnittelu ja hankinta ja työllisyysperusteiset yritystuet rahoituksineen. (Työvoimakoulutuksen suunnittelu- ja hankintatehtävät osin keskitetty ELY-keskuksissa.)
 - Työvoimakoulutuksen suunnittelun ja hankinnan siirtämisessä tulisi huomioida, että työvoimakoulutuksen tulee vastata nopeasti ja joustavasti TE-toimiston asiakkaina olevien yritysten ja työnhakijoiden tarpeisiin. Siirron riskinä olisi, että työvoimakoulutuksen suunnittelu etäännyisi asiakastarpeista ja työmarkkinoista. Siirto saattaisi heikentää kykyä vastata nopeasti muuttuviin osaamistarpeisiin ja kohtaanto-ongelmiin koulutuksen avulla.
- Koulutus, osaaminen ja kulttuuri
 - Liitoille voitaisiin siirtää lyhyen aikavälin työvoima- ja koulutustarpeen ennakointi ja analysointi, alueellisen yhteistyön edistäminen, nuorisotakuun koordinointi sekä kulttuuripalvelujen tuotantoedellytysten parantaminen.
- Maahanmuutto, kotouttaminen ja hyvät etniset suhteet
 - Liitoille voitaisiin siirtää maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvät tehtävät, yrittäjäksi ryhtyvien maahanmuuttajien neuvonta, etnisen tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen sekä Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF) tiedottaminen. ELY-keskuksissa tehtävä sisältää maahanmuutto-, pakolais- ja turvapaikanhakija-asiat. Tällä hetkellä tehtävät on keskitetty kuuteen ELY-keskukseen.
 - Ratkaisuihin tulee ottaa huomioon työpolitiikan ja kotouttamispolitiikan vahva yhteys sekä taata edellytykset alueelliselle maahanmuuton strategiatyölle ja alueelliselle verkostotyölle (varsinkin opetus ja sote), paikallisten toimijoiden ohjaukselle kotoutumisen ja hyvien etnisten suhteiden edistämisessä sekä valtion ja kuntien välisen kumppanuuden vahvistamiselle erityisesti pakolaisten kuntiin sijoittamiseksi.
- Maatilatalous, maaseudun kehittäminen, eläintunnistusjärjestelmä sekä maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuus ja kasvinterveys
 - Liitoille voitaisiin siirtää maaseudun palveluiden kehittäminen, koulutuksen ja yhteistyön vahvistaminen. (Tehtäviä keskitetty ELY-keskuksissa.)

- Energia ja sen tuotanto
 - Liitoille voitaisiin siirtää alle 5 miljoonaan euron energiatuet energian säästöä, käytön tehostamista tai uusiutuvien energialähteiden käyttöä edistävään investointi- ja kehittämishankkeisiin. Rahoitus tulisi siirtää tehtävän mukana. (Tehtävät keskitetty ELY-keskuksissa.)
 - Jos energiatuen päätökset siirretään pois ELY-keskuksista, siirtyy siten myös osa energiapolitiikan toteutuksesta alueille. Kyseessä ei ole yritystuki. Energiatuki on kiinteä osa energiapolitiikkaa. Energiatuella pyritään osaltaan vastaamaan EU-tason uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden sitoviin velvoitteisiin. Energiatukea voidaan myöntää sellaisiin ilmasto- ja ympäristömyönteisiin investointi- ja selvityshankkeisiin, jotka lisäävät uusiutuvien energialähteiden käyttöä, edistävät energiatehokkuutta ja energiansäästöä tai vähentävät energian tuotannosta tai käytöstä aiheutuvia ympäristöhaittoja. Lisäksi energiatuella edistetään uuden energiateknologian käyttöönottoa ja markkinoille saattamista.
- Liikennejärjestelmän toimivuus, julkisen liikenteen järjestäminen
 - Liitoille voitaisiin siirtää ELY-keskuksen joukkoliikenteeseen liittyvät hankinta-, lupahallinto-, suunnittelu- ja rahoitustehtävät sekä joukkoliikenteen toimintaympäristön kehittämistehtävät. Rahoitus ja taloudelliset yksityiskohdat selvitetään erikseen.
 - Joukkoliikenteen osalta olisi samalla pyrittävä nykyistä laajempiin suunnittelualueisiin; siirrossa on huolehdittava, että maakuntien liitoilla on riittävä osaaminen ja resurssit tehtävien hoitamiselle sekä maakuntien liitojen sekä kunnallisten ja seudullisten viranomaisten yhteistyöstä.

ELY-keskukselta mahdollisesti siirrettävät alueiden kehittämiseen liittyvät tehtävät eivät yksin määritä, millainen aluehallinto olisi tulevaisuudessa tarpeen. Aluehallinnon järjestämiseen vaikuttaa merkittävästi enemmän, miten järjestetään sosiaali- ja terveydenhuollon hallinto kuntaa suuremmilla alueilla. Mahdollisiksi vaihtoehtoisiksi on perustuslakivaliokunnan mietinnössä todettu yksiportainen kuntayhtymä, toisen asteen itsehallinto tai valtiollistaminen.

ELY-keskukselta maakuntahallinnolle siirrettävät tehtävät vaikuttaisivat kuitenkin merkittävästi nykyisen ELY-keskuksen ja sen keskeisten kumppaneiden tehtäviin ja hallintoon.

Yksiportainen kuntayhtymämalli on yhdistettävissä kaikkiin VIRSU-hankkeen malleihin ja nyt selvitettyihin mallien variaatioihin tekemättä niihin merkittäviä muutoksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtäminen joko kokonaan tai osittain valtiolle vaikuttaisi merkittävästi kaikkiin malleihin ja aiheuttaisi tarpeen arvioida niitä uudelleen. Mikäli sosiaali- ja terveydenhuolto päädytään järjestämään toisen asteen itsehallinnossa, vain D - vaihtoehto vaikuttaa hyvin yhteensopivalta ratkaisun kanssa.

Muista malleista ja D-perusmallista on arvioitu seuraavia vaikutuksia:

- asiakasvaikutukset,
- vaikutukset toimintaan, johtamiseen ja ohjaukseen,
- henkilöstövaikutukset,
- vaikutukset alueiden kehittämiseen,
- taloudelliset vaikutukset ja
- oikeudelliset vaikutukset.
- Nämä arvioinnit liitetään D-mallin kokonaisarviointiin.

Tässä muistiossa on keskitytty oleellisimpiin eli vaikutuksiin ohjaukseen, henkilöstö- ja taloudellisiin vaikutuksiin sekä aluekehitysvaikutuksiin.

Arvioinnin perustana on tehtäväsiirtojen lisäksi taustaoletuksena, että uudessa tilanteessa maakuntien liittoja olisi mantereella nykyistä vähemmän.

3.1 D-malli, jos sote-ratkaisu on yksiportainen kuntayhtymä

Vaikutukset ohjaukseen tulisivat kahdesta lähteestä. Toisaalta valtion tehtäviä siirtyisi kuntayhtymälle eli maakuntaliitolle, mikä poistaisi valtion tulosohjauksen näihin tehtäviin. Informaatio-ohjaus jäisi valtion keskeiseksi ohjausvälineeksi normiohjauksen lisäksi. Toisaalta kuntien ohjaus kanavoituisi kyseiseen kokonaisuuteen kuntayhtymän ohjauksena. Tämä voi lisätä tarvetta normiohjaukseen.

Kuntayhtymiä eivät valtio tai kunnat voi tulosohjata, mutta kunnat voisivat kohdistaa niihin ohjausta päätöksentekoelementtien kautta. Suurissa kuntayhtymissä kunnilla on tehosta ohjausvaltaa vain, jos ne ovat riittävän yksimielisiä asioista. Ristiriitatilanteissa ohjausta on vaikeaa toteuttaa.

Kokonaisuutena aluehallinnon kansanvaltainen ohjaus saattaisi mallissa heikentyä nykyisestä, mutta tämä riippuisi paljon kuntayhtymien koosta ja niiden alueen kuntarakenteesta.

Valtion osalta henkilöstövaikutukset jäisivät alle 400 htv:n siirtymään valtiolta maakuntien liitoille. Palkkauskustannuksena tämä olisi yli 25 miljoonaa euroa vuodessa.

Siirtyminen tapahtuisi liikkeenluovutuksena. Tällöin henkilöstön palvelussuhteista johtuvat työnantajan oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvät palvelusuhde-etuudet siirtyvät liitoille siten kuin siitä on virkamies- ja työsopimuslaeissa säädetty. Liikkeenluovutussäännöksiin sisältyy myös sopimuskauden kestoon rajoitettu virka- ja työehtosopimussuora, joka koskee kaikkia luovutettavassa virastossa noudatettavia tällaisia sopimuksia. Siirron kokonaisvaikutuksia on vaikea arvioida, eivätkä vaikutukset mm. henkilöstön palkkaukseen käytettävien resurssien osalta ole ennakoitavissa.

Tietojärjestelmämuutokset ja niiden luominen maakunnissa olisivat huomattavat, mutta niiden tarkempi arvioiminen vaatii erillisen asiantuntijaselvityksen. Tehtäväsiirtojen yhteydessä syntyisi tilanne, jossa tehtäviin liittyviä prosesseja ja asiakkaiden palveluprosesseja hoidettaisiin sekä valtio- että kuntahallinnon viranomaisissa. Järjestelmien näkökulmasta tilanne on nykyistä haasteellisempi. Kustannukset muutosvaiheessa lisääntyisivät merkittävästi.

Kuntiin kohdistuva merkittävä muutos ei johtuisi suorastaan valtion aluehallinnon uudistamisesta vaan erityisesti sote –uudistuksesta. Yksistään sosiaali- ja terveydenhuollossa kuntien (ja kuntayhtymien) henkilöstön määrä on noin 209 000 henkilöä. Käytännössä sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut aiheuttavat kunnille käyttökustannuksia yli 42 miljardia euroa vuodessa.

Läheisyysperiaate vahvistuisi mallissa D, kun maakuntien liitoille siirrettäisiin aluekehittämiseen ja alueen elinvoiman vahvistamiseen liittyviä tehtäviä. Maakuntien määrä kui-

tenkin vähentyisi nykyisestä (18), mutta niitä olisi suunnilleen yhtä paljon kuin mallissa A ja mallin B variaatiossa ELY-tehtäviä hoitavia virastoja (enintään 9).

Maakuntien liitoille tulisi kokonaan uusi rooli mm. yrityspalvelujen tuottajana. Sen hoitamisessa yhteistyö mm. Tekesin, Finnveran, Finpron ja TE-palveluihin liittyvissä tehtävissä valtion aluehallinnon virastoon tulisi olla läheistä. Maakuntaohjelmien toteutuksessa ja suunnittelutyössä sekä ennakoinnissa aluekehittämiseen liittyvä suunnittelu- ja strategiatyö keskittyisi maakuntahallinnolle.

Malli heikentäisi kansallisen elinkeino- ja innovaatiopolitiikan toteutusta, osin työ- ja koulutuspolitiikan toteutusta ja johtaisi alueellisen kilpailun lisääntymiseen sekä alueelliseen osaoptimointiin kehittämishankkeissa. Itsehallintopohjainen malli merkitsisi valtion ohjausmahdollisuuksien vähenemistä. Malli irrottaisi keskeisimmät kehittämispalvelut valtion aluehallinnosta. Riskinä olisi yhdenvertaisuuden heikkeneminen sekä yritysten erilaisen kohtelun lisääntyminen.

Mallissa D elinkeinopolitiikka ja työvoimapolitiikka eriytyisivät kahteen eri viranomaiseen. Osa TE-palveluja rahoitetaan merkittävästi ESR-osarahoitteisena toimintana.

Uudistus tarkoittaisi lainsäädännön ja rakennerahasto-ohjelman muuttamista monelta osin. Tämä veisi aikaa ja vaatisi komission hyväksynnän. Juuri toteutettu rakennerahastohallinnon tehostaminen vaarantuisi, ellei päästäisi ns. neljän koordinoivan/hallinnoivan liiton malliin tai muuhun keskitettyyn toimintaan. Muutos olisi iso ja veisi aikaa, riskinä on ohjelman tehokkaan toteutuksen hidastuminen ja EU-rahoituksen menettäminen.

Muutos hidastaisi rakennerahasto-ohjelman toteuttamista ja heikentäisi asiakkaiden palvelua tältä osin.

3.2 D-mallin variaatio, jos sote-ratkaisu on toisen asteen itsehallinto

Lähtökohtaisesti jos soten ympärille syntyisi kooltaan merkittävä aluehallinto ja koska sillä olisi merkittävät rakenteet, olisi järkevää koota samaan kaikki alueelliset tehtävät, joita valtio ei hoida. Näin ollen D-mallin maakuntien liitoille siirrettäväksi ehdotetut tehtävät siirtyisivät uusille toisen asteen itsehallintoalueille.

Itsehallinnollisissa maakunnissa ylintä päätösvaltaa käyttäisi vaaleilla valittu toimielin, joka vastaisi toiminnasta ja taloudesta suoraan kansalaisille. Kaikki tähän kootut toiminnot olisivat tällä tavalla suoraan alueellisessa kansanvaltaisessa ohjauksessa, mikä olisi keskeinen muutos nykyiseen järjestelmään. Toisen asteen itsehallinnon tärkein ohjausvaikutus olisi se, että aluehallinnon kansanvaltainen ohjaus tehostuisi merkittävästi. Samalla kuntien ja valtion ohjaus aluetasolla vähenisi merkittävästi.

D-mallin variaation taloudelliset vaikutukset olisivat suuruudeltaan ja siirtymiltään samanlaiset kuin kuntayhtymämallissa, mutta toisen asteen itsehallinnon rahoitusratkaisu toisi taloudellisiin vaikutuksiin hyvin erilaisia tekijöitä. Verotusoikeuden avaaminen merkitsisi uudenlaista tarvetta hallita verotuksen kokonaisuutta.

Vaikutukset kuntiin ja niiden talouteen olisivat suuremmat kuin kuntayhtymämallissa, koska erittäin suuri toimintakokonaisuus poistuisi pääosin kuntien rahoitusvastuusta. Myös omaisuusjärjestelyt olisivat mittavat. Vaikutukset valtion aluehallinnon tehtäviin

saattaisivat olla suuremmat kuin kuntayhtymämallissa, koska olisi tarkoituksenmukaista harkita laajempaa tehtävien siirtoa.

Henkilöstövaikutukset olisivat valtion osalta samanlaiset tai mahdollisesti jonkin verran laajemmat kuin kuntayhtymämallissa, mutta kuntien osalta selvästi suuremmat ja syvällisemmät kuin kuntayhtymämallissa.

Aluekehitysvaikutukset olisivat samanlaisia kuin kuntayhtymämallissa, mutta aluekehitystehtävien kokoaminen itsehallinnollisille alueille korostaisi alueen omaa päätöksentekoa alueiden kehittämisessä.

3.3 D-mallin variaatio, jos sote siirretään kokonaan tai merkittävältä osin valtiolle

Sote -tehtävien siirtäminen kokonaan tai merkittävältä osin valtiolle ei välttämättä vaikuttaisi D-mallin ytimessä olevaan tehtävien siirtämiseen maakuntien liitoille lainkaan. Sen sijaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtävä muuttuisi aivan toiseksi.

D-mallin vaikutukset valtion toimintoihin olisivat samankaltaiset kuin kuntayhtymämallissa. Vaikutukset kuntiin aiheutuisivat suurimmillaan sote-ratkaisusta ja ne olisivat samalla erittäin suuret ja syvälliset kuten toisen asteen itsehallintovaihtoehtossakin. Mallissa olisi perusteltua harkita valtion aluehallinnon nyt hoitamien aluekehittämistehtävien laajempaa siirtoa maakuntaliitoille. Maakunnallisen hallinnon profiiliksi voisi muotoutua erityisesti alueellisen elinkeino- ja innovaatiopolitiikan tehtävien hoitaminen.

Vaikutukset alueiden kehittämiseen eivät muuttuisi VIRSUssa esitetyn osalta, mutta ns. suuressa aluepolitiikassa tapahtuisi merkittävä muutos, jos keskeiset hyvinvointipalvelut siirtyisivät valtion järjestettäväksi kokonaan. Valtion rooli alueiden kehittämisessä ja alueiden kehitysedellytysten ylläpitämisessä kasvaisi nykyisestä ja kuntien merkitys pieneni.

4 VALTAKUNNALLISEN TOIMIVALLAN MALLIN VAIKUTUKSET VALTION KESKUSHALLINNON VIRASTOIHIN JA LAITOKSIIN

VIRSU -hankkeen aluehallinnon selvitysryhmän mallissa C aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi AVI), jonka toimialue on koko maa. Samoin ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi ELY-keskus), jonka toimialue on koko maa. Viraston virkamiehet ovat molemmissa virastoissa viraston yhteisiä (pl. työsuojelun tehtäviä hoitavat virkamiehet) ja virkamiehillä on valtakunnallinen toimivalta. Molemmilla viranomaisilla on tarvittava määrä alueilla olevia toimintayksiköitä, joilla on päätöksentekoa sisältäviä ja alueellista läsnäoloa edellyttäviä tehtäviä.

Malli C aiheuttaisi väistämättä muutoksia nykyiseen keskus- ja aluehallinnon väliseen suhteeseen ja tehtävänjakoon. Mallissa syntyisi nykyisten sektorikohtaisten keskushallinnon viranomaisten rinnalle kaksi keskushallinnon viranomaisten tavoin koko valtakunnan alueella toimivaltaista aluehallinnon viranomaista. Nykyisistä keskushallinnon

viranomaisista nämä uudet viranomaiset eroaisivat siinä, että ne olisivat monialaisia eli niissä tehtäisiin monen eri hallinnonalan tehtäviä ja lisäksi niillä olisi – toisin kuin useimmilla keskushallinnon viranomaisilla – alueellisesti kattava toimintayksikköverkko.

Valtakunnallisesta toimivallasta johtuen malli C johtaisi tarpeeseen arvioida uudelleen nykyisin aluehallinnon viranomaisia toiminnallisesti ohjaavien keskushallinnon virastojen ja valtakunnallisen toimivallan mallin mukaan organisoidun valtion aluehallinnon välistä ohjaussuhdetta. Keskushallinnon virastoille säädetyt nykyiset ohjaustehtävät, joiden tarkoituksena on muun muassa yhdenmukaistaa alueellisten valtion virastojen toimintaa tai linjata aluehallinnon viranomaisen tehtäviä koskevia maassa sovellettavia toimintatapoja, kävisivät mallissa C tarpeettomiksi. Valtakunnallisten aluehallinnon viranomaisien mallissa toiminnan yhdenmukaisuuden varmistaminen ja niiden hoidettavaksi kuuluvien tehtävien valtakunnallisten toimintatapojen määrittäminen olisivat uuden AVI:n ja uuden ELY-keskuksen sisäiseen prosessiin kuuluvia toimintoja. Malli C mahdollistaisi kolmiportaisen toiminnallisen ohjausrakenteen purkamisen siten, että valtakunnallisen toimivallan viranomaisten toiminnallinen ohjaus kuuluisi yksinomaan ministeriöille.

Valtion viranomaistoiminnan kokonaisvaikuttavuuden ja -tuottavuuden parantamiseksi tulisi mallissa C tehdä lisäksi kokonaisvaltainen tehtävienjaon arviointi valtakunnallisen toimivallan monialaisen valtion aluehallinnon ja toisaalta valtakunnallisen toimivallan sektorikohtaisen keskushallinnon välillä. Mallin C välitön tehtävänjaollinen vaikutus olisi se, että tiettyjä nykyisin lähtökohtaisesti aluehallinnon viranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita, jotka on tästä poiketen eräissä yksittäistapauksissa säädetty keskushallinnon viranomaisen ratkaistavaksi esimerkiksi päätöksen usean aluehallintoviraston toimialuetta koskevan vaikutuksen tai päätöksen valtakunnallisen ohjausvaikutuksen vuoksi, ei olisi enää tarpeen erottaa keskushallinnon viranomaisen toimivaltaan kuuluviksi, vaan kaikki tällaiset asiat voitaisiin käsitellä valtakunnallisen toimivallan aluehallinnon viranomaisessa. Malli C mahdollistaisi siten joillekin toimialoille syntyneen valtion alue- ja keskushallinnon päällekkäisen toimivaltarakenteen purkamisen. Laajemmassa tehtävänjaon arvioinnissa tulisi arvioitavaksi se, mitkä nykyiset valtion alue- ja keskushallinnon tehtäväkokonaisuudet olisi perusteltua hoitaa monialaisessa, alueellisesti toimivassa valtakunnallisessa valtion aluehallinnon viranomaisessa ja mitkä tehtäväkokonaisuudet vastaavasti sektorikohtaisessa, keskitetyssä tai alueellisesti toimivassa valtakunnallisessa keskushallinnon viranomaisessa.

5 VALTIO-KUNTA –TEHTÄVÄNJAON SELVITYS

VIRSU-hankkeen aluehallinnon selvitysryhmän työnä tehdyssä valtion ja kuntien välistä työnjakoa koskevassa selvityksessä yleiskuvaksi muodostui, että kunnille on säädetty useita sellaisia ohjaus- ja valvontatehtäviä, joissa:

- tehtävän toteuttaminen on sidottu oikeusharkintaan,
- tehtävä on toteutettava yhdenmukaisesti koko maassa,
- tehtävän hoitaminen on valtion ohjaamaa,
- tehtävän ohjaamiseksi on rakennettu kolmiportainen valtion ohjausjärjestelmä: ministeriön yleinen ohjaus, keskushallinnon viraston ohjaus valtion aluehallintoon tai suoraan kuntatoimijaan sekä valtion aluehallinnon valvonta tai ohjaus kunta-toimijaan
- tehtävän hoito on velvoitettu toteutettavaksi peruskunnan ulkopuolella laajemmalla alueella ja
- peruskunta on käytännössä vain toiminnan rahoittajana.

Hankkeen ohjausryhmä linjasi loppuraportissaan, että kyseisten tehtävien valtiollistamista tulisi selvittää jatkotyössä valtiovarainministeriön koordinoimana asianomaisten hallinnonalojen yhteishankkeena. Samalla valtiollistamisen yhteydessä tehtävien keventämis- ja rationalisointitoimien tavoitteelliseksi säästökseen tuli asettaa 1/3 säästö vuoden 2014 tason kunkin tehtäväkokonaisuuden julkiselle hallinnolle aiheuttamista kokonaiskustannuksista vuoteen 2020 mennessä. Selvityksen keskeiset johtopäätökset tuli valmistella huhtikuun 2015 loppuun mennessä.

Mainittu selvitys on parhaillaan käynnissä ja sen tulokset valmistuvat alkuperäisen tavoitteen mukaisesti huhtikuun 2015 loppuun mennessä. Selvityksessä peilataan tehtävien uudelleenjärjestelyä VIRSU -hankkeessa hahmotettuihin aluehallinnon rakennemalleihin. Tarkastelu tehdään yhteisistä näkökulmista / kysymyksin:

- Kustakin mallista: mille valtionhallinnon tasolle ja minkä valtion organisaation tehtäväksi siirrettävät tehtävät olisi tarkoituksenmukaisinta organisoida?
- Kustakin vaihtoehdosta: toiminnalliset hyödyt, haitat ja riskit.
- Kustakin vaihtoehdosta: arvio mahdollisuudesta 1/3 säästöjen toteuttamiseen.

Selvitystyössä käytettävä yhteinen raportointipohja on tämän muistion liitteenä 2.

6 SÄÄDÖSKARTOITUKSEN ALUSTAVAT TULOKSET

Toteutunut valtionhallinnon rakenteiden kehitys on asettanut perustuslain 119 §:ään sisältyvän toimialueperusteisen jaottelun keskus-, alue- ja paikallishallintoon hallinnon luokittelun perustana kyseenalaiseksi. Säännökseen sisältyvää valtionhallinnon järjestämistä koskevaa sääntelyä tulisi harkita muutettavaksi siten, että säännös vastaisi tapahtunutta valtionhallinnon rakenteiden kehityskulkua ja mahdollistaisi jatkossa nykyistä joustavamman valtionhallinnon rakenteiden kehittämisen. Tällöin perustuslakiin sisältyvästä valtionhallinnon viranomaisten toimialueperusteisesta luokittelusta keskus-, alue- ja paikallishallintoon luovuttaisiin.

Aluehallintovirastojen (ml. Ahvenanmaan valtionvirasto), ELY-keskusten, maistraattien, TE-toimistojen sekä maakuntien liittojen tehtäviä ja toimivaltaa koskevat laintasoiset säädökset on selvitetty ja kuvattu. Selvitykseen sisältyvät myös ne säädökset, joissa edelleen toimivaltaisena viranomaisena mainitaan lääninhallitus, maaherra, kihlakunnan rekisteritoimisto ja henkikirjoittaja. Lisäksi luetteloon sisältyvät ne säädökset, jotka aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien ohella sisältävät Valviran, Eviran (ml. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus) sekä Liikenneviraston tehtäviä koskevia säännöksiä.

Edellä mainittujen viranomaisten tehtäviä ja toimivaltaa koskevia laintasoisia säädöksiä on alustavan kartoituksen mukaan n. 340 kpl (tilanne 1.4.2015).

Asetustasoisia säädöksiä ei ole kartoitettu. Valittavasta rakenneratkaisusta riippuen laintasoisien säädösmuutosten lisäksi myös asetustasoisin säädöksiin joudutaan tekemään muutoksia.

Ehdotetut rakennemallit ja niiden vaikutukset sääntelyratkaisuun

Malli A

Ratkaisumallin mukaan maistraatit yhdistetään aluehallintovirastoihin ja TE-toimistot ELY-keskuksiin. Muodostuvien kahden virastokokonaisuuden rakennetta tiivistetään aluejakoja laajentamalla. Itsenäisten virastojen määrä: uusi AVI 3-5 virastoa ja uusi ELY 3-9 virastoa.

Ratkaisumallin toteuttaminen edellyttää:

- aluehallintovirastoista annetun lain muuttamisen/kokonaisuudistamisen sekä tarpeellisin osin aluehallintovirastojen ja maistraattien tehtäviä ja toimivaltaa koskevien erityissäädösten muuttamisen,
- rekisterihallintolain kumoamisen, jolloin maistraatteja koskeva osuus sisällytetään aluehallintovirastoista annettuun lakiin ja Väestörekisterikeskuksen osalta annetaan uusi tätä virastoa koskeva hallintolaki, sekä
- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisen/kokonaisuudistamisen sekä tarpeellisin osin ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtäviä ja toimivaltaa koskevien erityissäädösten muuttamisen.

Malli B

Ratkaisumallin mukaan aluehallintovirastot, maistraatit, ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään valtion aluehallinnon viranomaisiksi. Viranomaisilla on omat kunta- tai maakuntajakoon perustuvat, nykyistä olennaisesti laajemmat toimialueet. Itsenäisten virastojen määrä: uusia valtion aluehallinnon viranomaisia 3-5 virastoa.

Ratkaisumallin toteuttaminen edellyttää:

- uutta valtion aluehallinnon viranomaista koskevan hallintolain antamisen sekä aluehallintovirastoista annetun lain ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain kumoamisen,
- rekisterihallintolain kumoamisen, jolloin maistraatteja koskeva osuus sisällytetään uutta valtion aluehallinnon viranomaista koskevaan hallintolakiin ja Väestörekisterikeskuksen osalta annetaan uusi tätä virastoa koskeva hallintolaki, sekä
- aluehallintovirastojen, ELY-keskusten, maistraattien ja TE-toimistojen tehtäviä ja toimivaltaa koskevien kaikkien erityissäädösten muuttamisen.

Mallin B variaatiot:

1. Neljän viraston aluejako, maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi.
2. Yhdeksän viraston aluejako, maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi.

Ratkaisumallivariaatioiden toteuttaminen edellyttää samat lainsäädäntötoimenpiteet kuin edellä mallissa B.

Malli C

Ratkaisumallin mukaan aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi AVI), jonka toimialue on koko maa sekä ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi ELY-

keskus), jonka toimialue on koko maa. Itsenäisten virastojen määrä: uusi AVI 1 virasto ja uusi ELY 1 virasto.

Ratkaisumallin toteuttaminen edellyttää samat lainsäädäntötoimenpiteet kuin edellä mallissa A.

Mallin C variaatiot:

1. Aluehallintovirastot ja maistraatit yhteen ja valtakunnalliseksi virastoksi sekä ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen ja yhdeksän viraston aluejako.
2. Sama kuin edellä sekä lisäksi tehtäväsiirtona ympäristötehtävät ja maatalousvalvonnan tehtävät AVI-maistraatti-kokonaisuuteen.
3. Sama kuin edellä sekä lisäksi tehtäväsiirtona ympäristölupatehtävät aluehallintovirastoista ELY-keskuksiin.

Ratkaisumallivariaatioiden toteuttaminen edellyttää samat lainsäädäntötoimenpiteet kuin edellä mallissa A. Ympäristön yleisen edun valvontatehtävien hoitamisen riippumattomuuden turvaaminen vaatii kuitenkin variaatioissa 2 ja 3 erityisjärjestelyjä.

Malli C, keskus- ja aluehallinnon työnjako:

Selvitetään tarkemmin, mitä C-malli merkitsee keskushallinnon virastoille (Valvira, Evira ja Liikennevirasto).

Lainsäädännöllisesti tehtäväsiirtojen toteuttaminen keskus- ja aluehallinnon viranomaisten välillä edellyttää aluehallintovirastoista annetun lain, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain ja mahdollisesti myös Valviraa, Eviraa ja Liikennevirastoa koskevien hallintolakien muuttamisen sekä em. viranomaisten tehtäviä ja toimivaltaa koskevien erityissäädösten muuttamisen.

Malli D

Ratkaisumallin mukaan valtion aluehallinnolle kuuluvat alueiden kehittämiseen liittyvät tehtävät siirretään maakuntien liitoille ja valtiolle jäävät aluehallinnon tehtävät organisoidaan yhteen viranomaiseen. Itsenäisten virastojen määrä: uusia valtion aluehallinnon viranomaisia 1-5 ja maakuntien liittoja n. 10.

Valtion aluehallinnon viranomaisten osalta ratkaisumallin toteuttaminen edellyttää samat lainsäädäntötoimenpiteet kuin edellä mallissa B. Maakuntien liittojen osalta ratkaisumallin toteuttaminen edellyttää tarpeellisin osin myös maakuntien liittojen tehtäviä ja toimivaltaa koskevien erityissäädösten muuttamisen.

7 LOPUKSI

Tulevalla sosiaali- ja terveydenhuollon hallintomallilla on merkittävä vaikutus myös valtion aluehallintoon, mikäli valituksi tulee toisen asteen itsehallinto tai valtiollistaminen. Tämän vuoksi julkisen hallinnon rakenteita tulisi uudistaa kokonaisuutena ja tehdä myös valtion aluehallinnon uudistamista koskevat ratkaisut tässä yhteydessä.

Toisaalta valtion aluehallinnon uudistamista on tarve linjata varsin nopealla aikataululla. Jo päätetyt säästöt ovat n. 8,5 prosenttia selvitetyn aluehallinnon toimintamenoista.

Valtion aluehallintoa koskevilla ratkaisuilla on vaikutuksia myös valtion keskushallinnon organisointiin. Keskus- ja aluehallinnon uudistaminen tulee toteuttaa yhteisessä toimenpanohankkeessa.

Valtion aluehallintoa on uudistettu useilla osittaisuudistuksilla ja vuoden 2010 alussa voimaan tulleella laajalla kokonaisuudistuksella. Jatkuvat uudistukset ja rakennemuutokset vievät resursseja itse tehtävien hoitamisesta ja palveluiden tuottamisesta. Tehtävien ratkaisujen tulee olla pitkälle tulevaisuuteen kestäviä.

LIITE 1. ALUEHALLINNON RAKENNEMALLIEN VARIAATIOIDEN ARVIOINTI

Asiakasvaikutukset

Arviointikohta	Malli B 1.1		Malli B 1.2		Malli C 1.1		Malli C 1.2		Malli C 1.3	
	- Neljän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- Yhdeksän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- AVIt ja maistraatit yhteen ja valtakunnalliseksi - ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen ja yhdeksän aluejaolla		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät ja maalatousvalvonnan tehtävät AVI-maistraatti –virastoon		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät aluehallintovirastoista ELY- keskuksiin	
Palvelustrategian kattavuus	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
	Mahdollistaa AVI:n ja ELY-keskusten osalta jonkin verran nykyistä kattavamman palvelustrategian laatimisen. Maistraattien ja TE-toimistojen osalta palvelustrategian kattavuudessa ei tapahdu muutoksia.			Vaikutus on sama kuin mallissa B 1.1.		Mahdollistaa jonkin verran nykyistä kattavamman palvelustrategian laatimisen kuten perusmallissa C.		Vaikutus on sama kuin mallissa C 1.1.		Vaikutus on sama kuin mallissa C 1.1 ja C 1.2.
Sähköisten palveluiden saatavuus	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
	Toimiminen yhden valtakunnallisen viraston sisällä parantaa maistraattien mahdollisuuksia sähköisten palveluiden lisäämiseen, käytön tehostamiseen sekä kehittämiseen. Myös TE-toimistojen mahdollisuudet sähköisten palveluiden tehostamiseen paranevat. Mahdollisuudet AVI:n ja ELY-keskusten osalta paranevat myös jonkin verran, kun erillisiä virastoja on nykyistä vähemmän.			Vaikutus on maistraattien ja TE-toimistojen osalta sama kuin mallissa B 1.1. AVI:n ja ELY-keskusten osalta mahdollisuudet sähköisten palveluiden lisäämiseen, käytön tehostamiseen sekä kehittämiseen paranevat jonkin verran nykytilanteeseen verrattuna, mutta ovat alueiden suuremmasta määrästä johtuen heikommat kuin mallissa B 1.1.		Parantaa AVI:n ja maistraattien osalta jonkin verran edellytyksiä sähköisten palvelujen lisäämiseen, käytön tehostamiseen ja kehittämiseen. Mahdollisuudet sähköisten palveluiden käytön tehostamiseen paranevat jonkin verran myös ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta. Malli sijoittuu perusmallien A ja C väliin.		Vaikutus on sama kuin mallissa C 1.1.		Vaikutus on sama kuin mallissa C 1.1 ja C 1.2.
Puhelin- ja etäpalveluiden saatavuus	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
	Toimiminen yhden valtakunnallisen viraston sisällä parantaa maistraattien osalta merkittävästi puhelin- ja etäpalveluiden saatavuutta, laatua ja resurssien käytön tehokkuutta. Resurssien käytön tehostamiseen on paremmat mahdollisuudet myös TE-toimistoissa. Puhelin- ja etäpalveluiden saatavuus, laatu ja resurssien käyttö paranevat jonkin verran nykyisestä myös AVI:n ja ELY-keskusten tehtävissä virastojen määrän vähentymässä.			Vaikutus on maistraattien ja TE-toimistojen osalta sama kuin mallissa B 1.1. AVI:n ja ELY-keskusten osalta puhelin- ja etäpalveluiden saatavuus, laatu ja käyttö paranevat jonkin verran nykytilanteeseen verrattuna, mutta virastojen suuremmasta määrästä johtuen kuitenkin vähemmän kuin mallissa B 1.1.		Parantaa jonkin verran puhelin- ja etäpalveluiden saatavuutta, laatua ja resurssien käytön tehokkuutta. Asettuu perusmallien A ja C väliin.		Parantaa AVI:n ja maistraattien osalta jonkin verran puhelin- ja etäpalveluiden saatavuutta, laatua ja resurssien käytön tehokkuutta. Resurssien käytön tehokkuus paranee jonkin verran myös ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta. Malli asetuu perusmallien A ja C väliin. Vaikutukset ovat tehtäväsiirron takia AVI:sta ja maistraateista muodostuvan organisaation näkökulmasta myönteisempiä kuin mallissa C 1.1.		Vaikutukset ovat pääpiirteissään samanlaisia kuin mallissa C 1.2. Ympäristötehtävien osalta resurssien käytön tehokkuutta voi kuitenkin heikentää jonkin verran se, että ympäristötehtävät jakaantuvat ELY-keskuksissa useampiin virastoihin kuin mallissa C 1.2., jossa tehtävät olisivat organisoitu valtakunnallisesti.
Käyntiasiointipalveluiden saatavuus	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
	Vaikutukset ovat käyntiasiakaspalvelun kokoamisen osalta samat kuin kaikissa perusmallissa. Mahdollisuudet asiakaspalvelun ja asiantuntijatyön paikkariippumattomaan organisointiin paranevat merkittävästi maistraattien ja TE-toimistojen osalta. Mahdollisuudet työn paikkariippumattomaan organisointiin paranevat myös AVI:n ja ELY-keskusten osalta jonkin verran.			Vaikutukset ovat käyntiasiakaspalvelun kokoamisen osalta samat kuin kaikissa perusmallissa ja mallissa B 1.1. Vaikutukset asiakaspalvelun ja asiantuntijatyön paikkariippumattomaan organisointiin ovat maistraattien ja TE-toimistojen osalta samat kuin mallissa B 1.1. ELY-keskusten tehtävissä mahdollisuudet työn paikkariippumattomaan organisointiin paransivat jonkin verran ja AVI:n tehtävissä heikensivät jonkin verran.		Vaikutukset ovat käyntiasiakaspalvelun kokoamisen osalta samat kuin kaikissa perusmallissa. Mahdollisuudet työn paikkariippumattomaan organisointiin ovat AVI:sta ja maistraateista muodostuvassa organisaatiossa huomattavasti nykyistä paremmat ja samat kuin perusmallissa C. ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostuvissa virastoissa mahdollisuudet paranevat nykyiseen verrattuna jonkin verran (vrt. perusmalli A) ja ovat heikommat kuin perusmallissa C.		Vaikutukset ovat käyntiasiakaspalvelun kokoamisen osalta samat kuin kaikissa perusmallissa. Mahdollisuudet työn paikkariippumattomaan organisointiin paranevat AVI:sta ja maistraateista muodostuvassa organisaatiossa enemmän kuin ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostuvissa virastoissa. Vaikutukset ovat tehtäväsiirron takia AVI:sta ja maistraateista muodostuvan organisaation näkökulmasta myönteisempiä kuin mallissa C 1.1.		Vaikutukset ovat käyntiasiakaspalvelun kokoamisen osalta samat kuin kaikissa perusmallissa. Mahdollisuudet työn paikkariippumattomaan organisointiin paranevat AVI:sta ja maistraateista muodostuvassa organisaatiossa enemmän kuin ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostuvissa virastoissa.
Asiainnoinnin helppous ja joustavuus	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
	Parantaa jonkin verran mahdollisuuksia asiakkaiden hallintaan liittyvien järjestelmien rakentamiseen ja asiakkaiden tarpeisiin vastaamiseen. Maistraattien ja TE-toimistojen asiakkaat löytävät valtakunnallisissa organisaatioissa oikean tahon selvästi nykyistä paremmin. Myös aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten löydettävyyttä paranevat jonkin verran virastojen määrän vähentyessä. Asiointi voi nopeutua, kun mahdollisuudet resurssien uudelleen kohdentamiseen paranevat maistraateissa ja TE-toimistoissa merkittävästi ja aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa jonkin verran.			Maistraattien ja TE-toimistojen osalta vaikutukset ovat samat kuin mallissa B 1.1. Myös aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten osalta vaikutukset vastaavat pääosin mallia B 1.1. Suuremman virastomäärän takia oikean tahon löytäminen on kuitenkin aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten tehtävissä vaikeampaa ja mahdollisuudet asiainnoinn nopeutuminen resurssien uudelleen kohdentamisen kautta jonkin verran heikommat kuin mallissa B 1.1.		AVI:n ja maistraattien yhdistäminen valtakunnalliseksi organisaatioksi parantaa selvästi mahdollisuuksia asiakkaiden tarpeisiin vastaamiseen, oikean tahon löytämiseen ja resurssien uudelleen kohdentamiseen (vrt. perusmalli C). ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostuvissa virastoissa nämä mahdollisuudet paranevat nykyiseen verrattuna jonkin verran (vrt. perusmalli A). Asettuu perusmallien A ja C väliin.		AVI:n ja maistraattien yhdistäminen valtakunnalliseksi organisaatioksi parantaa selvästi mahdollisuuksia asiakkaiden tarpeisiin vastaamiseen, oikean tahon löytämiseen ja resurssien uudelleen kohdentamiseen (vrt. perusmalli C). ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostuvissa virastoissa nämä mahdollisuudet paranevat nykyiseen verrattuna jonkin verran (vrt. perusmalli A). Asettuu perusmallien A ja C väliin. Vaikutukset ovat tehtäväsiirron takia AVI:sta ja maistraateista muodostuvan organisaation näkökulmasta myönteisempiä kuin mallissa C 1.1. Yrityksiä asiakkaiden näkökulmasta palvelukokonaisuus hajoo.		AVI:n ja maistraattien yhdistäminen valtakunnalliseksi organisaatioksi parantaa selvästi mahdollisuuksia asiakkaiden tarpeisiin vastaamiseen, oikean tahon löytämiseen ja resurssien uudelleen kohdentamiseen (vrt. perusmalli C). ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostuvissa virastoissa nämä mahdollisuudet paranevat nykyiseen verrattuna jonkin verran (vrt. perusmalli A). Asettuu perusmallien A ja C väliin. Ympäristötehtävien osalta em. mahdollisuudet ovat ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostuvissa yhdeksässä virastossa heikommat kuin mallin C 1.2 -mukaisessa valtakunnallisessa AVI-maistraatti-organisaatiossa.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan, johtamiseen ja ohjaukseen

	Malli B 1.1	Malli B 1.2	Malli C 1.1	Malli C 1.2	Malli C 1.3					
Arviointikohta	- Neljän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi	- Yhdeksän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi	- AVIt ja maistraatit yhteen ja valtakunnalliseksi - ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen ja yhdeksän aluejaoalla	- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät ja maatalousvalvonnan tehtävät AVI-maistraatti –virastoon	- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristölupatehtävät aluehallintovirastoista ELY-keskuksiin					
Vaikuttaako vaihtoehto malli mahdollisuuksiin organisoida toiminta nykyistä tehokkaammin?	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät
	Mahdollisuudet resurssien joustavaan ja talokulujen mukaiseen kohdentamiseen paransivat merkittävästi maistraattien ja TE-toimistojen tehtävissä. AVIn ja ELY-keskusten tehtävissä nämä mahdollisuudet myös paransivat varsin laajan tehtäväkentän yhteenkokoamisen ja nykyistä selvästi laajempien toimialueiden seurauksena. Osaamisen puute voi kuitenkin käytännössä rajoittaa resurssien kohdentamis mahdollisuuksia.	Maistraatteja ja TE-toimistoja koskien vaikutukset ovat samat kuin variaatiossa B.1.1. ELY-keskusten joustavaan kohdentamiseen paransivat jonkin verran ja AVIn tehtävissä heikensivät erittäin merkittävästi. Usäksi osaamisen puute voi käytännössä rajoittaa resurssien kohdentamis mahdollisuuksia.	Mahdollisuudet resurssien joustavaan ja tehokkaaseen kohdentamiseen paransivat merkittävästi AVIn ja maistraattien tehtävissä ja jonkin verran ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtävissä. Perusmalliin C verrattuna mahdollisuudet olisivat heikommat ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtävissä.	Mahdollisuudet resurssien joustavaan ja tehokkaaseen kohdentamiseen paransivat malliin C 1.1 verrattuna laajemmin ympäristöhallinnon ja maatalousvalvonnan tehtävissä.	Ympäristölupatehtävien siirto yhdeksään ELY-keskukseen heikentäisi mahdollisuuksia tämän toiminnan tehokkaaseen organisoimtiin, joskin lupa- ja valvontatoiminnan yhdistäminen voisi tuoda tehokkuushyötyjä. Siirto erottaisi osan lupatoiminnasta pois virastokokonaisuudesta, jonka ytimen muodostavat lupa- ja valvontatehtävät.					
Miten malli vaikuttaa johtamiseen?	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät
	Toiminnan ja resurssien johtaminen olisi maistraattivirastossa ja TE-toimistoista muodostettavassa virastossa selkeää. AVI:sta ja ELY-keskuksista muodostettaviin virastoihin koottaisiin toisaalta toisiinsa liittyviä tehtäviä, mutta toisaalta myös hyvin eri tyyppisiä tehtäviä, mikä voi heikentää mahdollisuuksia johtaa ja hallita virastokokonaisuutta ja resursseja tuloksellisesti ja tehokkaasti.	Maistraatteja ja TE-toimistoja koskien vaikutukset ovat samat kuin variaatiossa B.1.1. ELY-keskusten tehtävissä vaikutukset selkeään ja tehokkaaseen johtamiseen olisivat nykytilannetta jonkin verran paremmat etenkin, jos virastoilla olisi päätoimiset johtajat. AVIn tehtävissä vaikutus olisi selkeästi negatiivinen johtuen suuresta virastomäärästä ja johdettavien tehtävien moninaisuudesta.	AVI:sta ja maistraateista muodostuvassa organisaatiossa toiminnan ja resurssien johtaminen olisi selkeää, mutta johtaisi ilman poikkeuksellisen johtamismallin kehittämistä helposti hallinnonalakohtaiseen optimointiin. Johtamisrakenteesta voi muodostua moniportainen ja monimutkainen. ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostuvissa virastoissa johtaminen selkiintyisi. Johtajien tulisi myös näissä olla päätoimisia.	Vaikutukset johtamiseen olisivat samat kuin mallissa C 1.1 koskien kuitenkin hieman laajempaa tehtäväkokonaisuutta AVI:sta ja maistraateista muodostettavassa organisaatiossa.	Vaikutukset olisivat pääosin samat kuin mallissa C 1.1.					
Edistääkö malli tehtävien hoitoa poikkeuksellisesti ja monialaista virastorakennetta?	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät
	Malli edistäisi monialaisuutta ja tehtävien hoitoa poikkeuksellisesti AVI:sta ja ELY-keskuksista muodostettavissa virastoissa. Maistraateissa ja TE-toimistoissa tilanne säilyisi tässä suhteessa nykyisenä.	Vaikutukset olisivat samat kuin mallissa B 1.1.	Erityisesti AVI:sta ja maistraateista muodostettava virasto edistäisi tehtävien hoitoa poikkeuksellisesti ja monialaista virastorakennetta.	Mahdollisuudet tehtävien hoitoon poikkeuksellisesti ja monialaiseen virastorakenteeseen olisivat hieman laajemat kuin Cn perusmallissa ja mallissa C 1.1. Maatalousvalvonnan siirto katkaisisi yhteyden muihin maatalouteen liittyviin prosesseihin ELY-keskuksissa.	Aluehallintovirastoissa ympäristölupatehtävien siirto ELY-keskuksille vähentäisi tehtävien hoitoa poikkeuksellisesti ja monialaista virastorakennetta. ELY-keskuksille muutos olisi lievästi positiivinen.					
Edistääkö malli aluehallinnon läsnäoloa ja alueellista päätöksentekoa silloin, kun se on tarpeen?	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät
	Aluehallinnon läsnäolo voitaisiin säilyttää nykyisen tasoisena. Päätöksentekoa voitaisiin delegoida alueella toimiville toimintayksiköille silloin, kun se on tarpeen. Esimerkiksi alueellisia kehittämistehtäviä voitaisiin organisoida hoidettavaksi yhdeksällä alueella.	Vaikutukset olisivat lähtökohtaisesti samat kuin mallissa B.1.1. Alueelliset kehittämistehtävät hoidettaisiin tässä mallissa kuitenkin jo lähtökohtaisesti yhdeksän viraston aluejaoalla.	Alueellinen läsnäolo voisi säilyä nykyisen tasoisena. Päätöksentekoa voitaisiin myös AVI-maistraattivirastossa delegoida silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostettavat virastot omaisivat alueellisen päätösvalan.	Alueellinen läsnäolo voisi säilyä nykyisen tasoisena. Päätöksentekoa voitaisiin myös AVI-maistraattivirastossa delegoida silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostettavat virastot omaisivat alueellisen päätösvalan.	Vaikutukset ovat samat kuin muissakin Cn malleissa.					
Vaikuttaako malli tuloshajaukseen	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät
	Ohjausjärjestelmä kevenisi ja ohjattavien virastojen määrä vähentäisi jonkin verran. Eräiden ministeriöiden (MMM ja YM) osalta ohjausjärjestelmä myös selkiytyisi.	Ohjausjärjestelmä kevenisi ja ohjattavien virastojen määrä vähentäisi jonkin verran. Eräiden ministeriöiden (YM ja MMM) osalta ohjausjärjestelmä myös selkiytyisi.	Ohjausjärjestelmä selkiytyisi ja kevenisi AVI:sta ja maistraateista muodostettavassa organisaatiossa. Ohjausportaalit voisi kuitenkin syntyä viraston sisäisen ohjausjärjestelmän huomiota ottaen lisää. Tällä olisi merkittävä vaikutus eräisiin keskuksien virastoihin. ELY-keskuksista ja TE-toimistoista muodostettavien tuloshajattavien virastojen määrä supistuisi 15:stä yhdeksään.	Ympäristöministerin ja maa- ja metsätalousministeriön tehtävät koottaisiin samaan virastokokonaisuuteen, mikä keventäisi ja selkiyttäisi näiden tehtävien tuloshajautusta verrattuna Cn perusmalliin ja variaatioon C 1.1. Muutoin vaikutukset vastarvaavat mallia C 1.1.	Ympäristöministeriön hallinnonalan tehtävät koottaisiin samaan virastokokonaisuuteen, mikä selkeyttäisi ja keventäisi näiden tehtävien tuloshajautusta verrattuna Cn perusmalliin. Määräraha- ja htv-ohjaus myös muuttuisi, mikä ei välttämättä ole ympäristöministeriön näkökulmasta toivottavaa.					
Vaikutukset aluejakoon ja muiden viranomaisten ja tahojen toimintaan	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät
	Aluehallinnon toimialueet laajenisivat nykyisestä. Samaan aluejakoon tulisi erilaisia tehtäviä ja todennäköisesti joillekin tehtäville pitäisi järjestää alueiden sisälle omia toiminta-alueita. Maistraattien ja TE-toimistojen osalta aluejakojen merkitys poistuisi.	Aluehallinnon toimialueet laajenisivat ELY:n osalta hiukan ja AVIn osalta pienensivät. AVI tehtävissä tarvittaisiin aluejakoa laajempia toimivalta-alueita, mikä tekisi järjestelmästä vaikeamman. Maistraattien ja TE-toimistojen osalta aluejakojen merkitys poistuisi.	Kaikkien toimijoiden toimialueet laajenisivat ja yhdenmukaiset aluejako olisi helpompaa saavuttaa.	Edellistä vaihtoehtoa laajemmista tehtävistä aluejako lakkaisi olemasta merkittävä tekijä.	Edellistä vaihtoehtoa vähemmän tehtäviä olisi laajemmista aluejakoista.					
Lisääkö malli synergiaa organisaatioon kuuluvissa toiminnoissa?	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & ELY -tehtävät	Maistraatti & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät	AVI & maistraatti-tehtävät	ELY & TE-toimistotehtävät
	Synergia lisääntyisi AVI:sta ja ELY-keskuksista muodostettavassa virastossa sekä sisällöllisesti että tehtävien luonteeseen liittyen YM:n ja MMM:n hallinnonalan tehtävissä. Maistraateissa ja TE-toimistoissa tilanne säilyisi nykyisenä.	Vaikutukset olisivat samat kuin mallissa B.1.1.	Synergia lisääntyisi tehtävien luonteeseen perustuen. Sisällöllinen synergia parani, mikäli keskuksien virastoilta siirrettiin tehtäviä muodostettaviin uusiin monialaisiin virastoihin.	Synergia lisääntyisi Cn perusmallia ja variaatiota C 1.1. laajemmin tehtävien luonteeseen perustuen. Sisällöllinen synergia parani, mikäli keskuksien virastoilta siirrettiin tehtäviä muodostettaviin uusiin monialaisiin virastoihin.	Synergia lisääntyisi Cn perusmallia laajemmin ympäristöhallinnon tehtävissä, mutta C 1.3 mallia suppeammin.					

Henkilöstövaikutukset

Arviointikohta	Malli B 1.1	Malli B 1.2	Malli C 1.1	Malli C 1.2	Malli C 1.3
	- Neljän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi	- Yhdeksän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi	- AVit ja maistraatit yhteen ja valtakunnallisiksi - ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen ja yhdeksän aluejaolla	- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät ja maalautusvalvonnan tehtävät AVI-maistraatti –virastoon	- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät aluehallintovirastoista ELY- keskuksiin
Palkkausjärjestelmän taloudelliset vaikutukset	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät
	Syntyy tarve harmonisoida AVlen ja ELY keskusten palkkausjärjestelmä.	Syntyy tarve harmonisoida AVlen ja ELY keskusten palkkausjärjestelmä.	Syntyy tarve harmonisoida kummassakin virastotyypissä kaksi palkkausjärjestelmää tai rakentaa yhteensä kaksi uutta järjestelmää.	Syntyy tarve harmonisoida kummassakin virastotyypissä kaksi palkkausjärjestelmää tai rakentaa yhteensä kaksi uutta järjestelmää. ELYn Y-vastuualueen ja maalautusvalvontatehtävissä olevien palkkausjärjestelmä muuttuu.	Syntyy tarve harmonisoida kummassakin virastotyypissä kaksi palkkausjärjestelmää tai rakentaa yhteensä kaksi uutta järjestelmää. Ympäristötehtävissä olevien palkkausjärjestelmä muuttuu.
Henkilöstön kehittämismahdollisuudet	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät
	AVlen ja ELY-keskusten osalta lähes verrannollinen mallin B kanssa eli mahdollistaa tehtäväkuvien monipuolistumisen ja asiantuntijuiden kehittämisen sekä uralla etenemisen sekä työpaikkojen säilymisen muutostilanteissa nykyläannetta paremmin. Yhtenäisen toimintakulttuurin luominen on haastavaa. Maistraattien ja TE- toimistojen osalta mahdollistaa nykyläannetta paremmin henkilöstöresurssien joustavan käytön, työn tasaamisen valtakunnallisesti, sijaisuusjärjestelyt sekä työpaikkojen säilymisen turvaamisen muutostilanteissa. Valtakunnallinen malli luo parhaimmat edellytykset osaamisen ja asiantuntijuiden varmistamiseen.	AVlen osalta henkilöstövoimavarat eivät riitä tehtävien organisoimiseen yhdeksän aluejoutuksella. Henkilöstön kehittymisen näkökulmasta heikentäisi tilannetta merkittävästi nykyläannesta erityisesti henkilöstön joustavan käytön, työn tasaamisen ja osaamisen varmistamisen osalta. ELY- keskusten osalta tilanne vastaisi nykyläa ja osittain henkilöstön kehittymisen näkökulmasta parantaisi tilannetta. Tehtäväkenttään laaja- alaisemmat virastokokonaisuudet mahdollistavat tehtäväkuvien monipuolistumisen ja asiantuntijuiden kehittämisen. Maistraattien ja TE-toimistojen osalta verrannollinen mallin B 1.1. kanssa.	AVlen ja maistraattien osalta vaikutus sama kuin mallissa C eli mahdollistaa maalleja A ja B paremmin henkilöstöresurssien joustavan käytön, työn tasaamisen valtakunnallisesti, sijaisuusjärjestelyt sekä työpaikkojen säilymisen turvaamisen tehtävien lakatessa tai siirtymässä toiseen organisaatioon. Valtakunnallinen malli luo parhaimmat edellytykset osaamisen varmistamiseen. Verrannollinen mallin A kanssa eli mahdollistaa nykyläannetta paremmin uralla etenemisen ja tehtäväkuvien monipuolistumisen sekä asiantuntijuiden kehittämisen ja työntasaamisen. Mahdollista turvata paremmin työpaikkojen säilyminen muutostilanteissa.	AVlen ja maistraattien osalta vaikutus sama kuin mallissa C ja C 1.1 (C). ELY- keskusten ja TE-toimistojen osalta verrannollinen mallin A kanssa eli mahdollistaa tehtäväkuvien monipuolistumisen ja asiantuntijuiden kehittämisen malli C:tä paremmin. Maatalousvalvontatehtävissä olevien siirto heikentää mahdollisuuksia kehittyä substanssityöyhteisön yhteydessä.	AVlen ja maistraattien osalta vaikutus sama kuin mallissa C ja C 1.1. ELY- keskusten ja TE-toimistojen osalta verrannollinen mallin A kanssa eli mahdollistaa tehtäväkuvien monipuolistumisen ja asiantuntijuiden kehittämisen malli C:tä paremmin. Ympäristötehtävien osalta mahdollistaa tehtäväkuvien monipuolistumisen ja asiantuntijuiden kehittämisen malli C:tä paremmin.
Toimipaikka- ja työssäkäyntialueuutokset	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät
	Verrannollinen mallien A ja B kanssa eli mikäli nykyisten viranomaisten toimialueajat muuttuvat merkittävästi, voi se merkitä henkilöstön siirtymistarvetta työskentelemään toiselle työssäkäyntialueelle. Myös toimi- ja työskentelypaikkojen vähentäminen edellyttää siirtymistä työskentelemään toiselle paikkakunnalle. Vaikutuksia voidaan osittain lieventää joustavilla työn tekemisen tavoilla, kuten etätyöllä. Maistraattien ja TE- toimistojen osalta syntyy hyvin monipaikkainen organisaatio, kuten mallissa C.	Verrannollinen mallien A ja B kanssa eli mikäli nykyisten viranomaisten toimialueajat muuttuvat merkittävästi, voi se merkitä henkilöstön siirtymistarvetta työskentelemään toiselle työssäkäyntialueelle. Myös toimi- ja työskentelypaikkojen vähentäminen edellyttää siirtymistä työskentelemään toiselle paikkakunnalle. Vaikutuksia voidaan osittain lieventää joustavilla työn tekemisen tavoilla, kuten etätyöllä. Maistraattien ja TE- toimistojen osalta syntyy hyvin monipaikkainen organisaatio, kuten mallissa C.	AVlen ja maistraattien osalta vaikutus on sama kuin mallissa C, syntyy hyvin monipaikkainen organisaatio. Muutoin verrannollinen mallien A ja B kanssa. ELY-keskusten ja TE- toimistojen osalta verrannollinen mallin A kanssa.	AVlen ja maistraattien osalta vaikutus on sama kuin mallissa C, syntyy hyvin monipaikkainen organisaatio. Muutoin verrannollinen mallien A ja B kanssa. ELY-keskusten ja TE- toimistojen osalta verrannollinen mallin A kanssa.	AVlen ja maistraattien osalta vaikutus on sama kuin mallissa C, syntyy hyvin monipaikkainen organisaatio. Muutoin verrannollinen mallien A ja B kanssa. ELY-keskusten ja TE- toimistojen osalta verrannollinen mallin A kanssa. Ympäristötehtävien organisointi yhdeksän ELY-keskukseen voi aiheuttaa tarvetta työskentelyalueiden muutoksiin.

Vaikutukset alueiden kehittämiseen

Arviointikohta	Malli B 1.1	Malli B 1.2	Malli C 1.1	Malli C 1.2	Malli C 1.3
	- Neljän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi	- Yhdeksän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi	- AVit ja maistraatit yhteen ja valtakunnallisiksi - ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen ja yhdeksän aluejaolla	- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät ja maalautusvalvonnan tehtävät AVI-maistraatti –virastoon	- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät aluehallintovirastoista ELY- keskuksiin
Kunnille ja maakunnan liitoille tullee löytyä valtiolta kehittämiskumppani ja vastinpari (toimipisteiden määrä)	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät
	Alueverkko on alueiden kehittämisen tehtävissä merkittävästi suppeampi kuin nykyisin. Niiden tehtävien määrittely, joissa on alueellista toimivaltaa, sekä toimipisteiden määrä on ratkaiseva kumppanuuden onnistumiselle.	Mahdollisuudet toimivaan kumppanuuteen alueiden kehittämiseen liittyvissä tehtävissä ovat melko hyvät, koska alueverkko yhteneväinen maakuntien yhteistoiminta-alueiden kanssa.	Mahdollisuudet toimivaan kumppanuuteen ovat melko hyvät, jos alueverkko on yhteneväinen maakuntien yhteistoiminta-alueiden kanssa.	Mahdollisuudet toimivaan kumppanuuteen ovat melko hyvät, jos alueverkko on yhteneväinen maakuntien yhteistoiminta-alueiden kanssa.	Mahdollisuudet toimivaan kumppanuuteen ovat melko hyvät, jos alueverkko on yhteneväinen maakuntien yhteistoiminta-alueiden kanssa.
Edistääkö vaihtoehto alueellisten erityspiirteiden ja vahvuuksien huomioimista?	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät
	Isossa virastokokonaisuudessa alueellisten erityispiirteiden huomioiminen vaikeampaa kuin muissa malleissa.	Isossa virastokokonaisuudessa alueellisten erityispiirteiden huomioiminen vaikeampaa kuin muissa malleissa, mutta helpompaa kuin mallissa B 1.1.	Mahdollisuudet alueellisten erityispiirteiden huomioimiseen ovat melko hyvät. Alue- ja paikallistuntemus säilytettävissä.	Mahdollisuudet alueellisten erityispiirteiden huomioimiseen ovat melko hyvät. Alue- ja paikallistuntemus säilytettävissä.	Mahdollisuudet alueellisten erityispiirteiden huomioimiseen ovat melko hyvät. Alue- ja paikallistuntemus säilytettävissä.

Taloudelliset vaikutukset

Arviointikohta	Malli B 1.1		Malli B 1.2		Malli C 1.1		Malli C 1.2		Malli C 1.3	
	- Neljän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- Yhdeksän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- AVIt ja maistraatit yhteen ja valtakunnalliseksi - ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen ja yhdeksän aluejaolla		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät ja maatalousvalvonnan tehtävät AVI-maistraatti –virastoon		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristölupatehtävät aluehallintovirastoista ELY- keskuksiin	
Henkilöstökustannukset	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
Toimitilakustannukset	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
ICT-kustannukset	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
Synergiahyödyt: yhteiset prosessit	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät

Oikeudelliset vaikutukset (1/2)

Arviointikohta	Malli B 1.1		Malli B 1.2		Malli C 1.1		Malli C 1.2		Malli C 1.3	
	- Neljän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- Yhdeksän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- AVit ja maistraatit yhteen ja valtakunnalliseksi - ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen ja yhdeksän aluejaoilla		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät ja maatalousvalvonnan tehtävät AVI-maistraatti –virastoon		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristölupatehtävät aluehallintovirastoista ELY-keskuksiin	
	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
Hyvä hallinto ja palveluperiaate	Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten osalta vaikutukset vastaavat perusmallia B, maistraattien ja TE-toimistojen osalta perusmallia C. Viranomais tehtävien laajempi kokoominen helpottaa palvelukanavien kehittämistä.		Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten osalta vaikutukset vastaavat perusmallia B, maistraattien ja TE-toimistojen osalta perusmallia C. Aluehallintovirastotehtävien osalta ongelmaksi nousee virastolukumäärän kasvu nykyisestä, minkä voidaan arvioida heikentävän palveluperiaatteen toteutumista aluehallintovirastotehtävissä nykytilaan nähden. Aluehallintovirastotehtävissä ei kyetä ylläpitämään tehtävien hoidon edellyttämää erityisasiantunemusta yhdeksässä virastossa.		Aluehallintovirastojen ja maistraattien osalta vaikutukset vastaavat perusmallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vaikutukset vastaavat perusmallia A.		Ks. Malli C 1.1. Usäksi ympäristötehtävien kokoaminen kaikilta osin yhteen virastoon luo paremmat edellytykset kehittää ympäristöhallinnon palvelukanavia kokonaisuutena		Vaikka ympäristölupa- ja valvontatehtävät koottaisiin saman viranomaisorganisaation alle, merkittäisi malli nykyisin 4 aluehallintovirastoon sijoitettujen ympäristölupatehtävien hajoomista yhdeksään virastoon, ellei niiden organisoimisessa toteutettaisi pääsäännöstä poikkeavaa erillisratkaisua. Tämän voidaan arvioida heikentävän palveluperiaatteen toteutumista erityisesti ympäristölupatehtävissä.	
Hyvä hallinto ja käsittelyn viivyttyköttömyys	Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten osalta vaikutukset vastaavat perusmallia B, maistraattien ja TE-toimistojen osalta perusmallia C.		Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten osalta vaikutukset vastaavat perusmallia B, maistraattien ja TE-toimistojen osalta perusmallia C. Aluehallintovirastotehtävien osalta merkittäväksi ongelmaksi nousee virastolukumäärän kasvu nykyisestä. Aluehallintovirastotehtävissä ei kyetä ylläpitämään tehtävien hoidon edellyttämää erityisasiantunemusta yhdeksässä virastossa eikä resursseja pystyttyä hyödyntämään tehokkaasti.		Aluehallintovirastojen ja maistraattien osalta vaikutukset vastaavat perusmallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vaikutukset vastaavat perusmallia A.		Ks. Malli C 1.1. Usäksi ympäristötehtävien kokoaminen kaikilta osin yhteen virastoon luo mallia C 1.1. paremmat mahdollisuudet kehittää ympäristölupa- ja valvontaprosessia yhtenä kokonaisuutena, millä voidaan myös arvioida olevan käsittelyn viivyttyköttömyyttä edistävä vaikutus.		Vaikka ympäristölupa- ja valvontatehtävät koottaisiin saman viranomaisorganisaation alle, mikä sinällään antaisi nykyistä paremmat mahdollisuudet kehittää ympäristölupa- ja valvontaprosessia yhtenä kokonaisuutena, merkittäisi malli nykyisin 4 aluehallintovirastoon sijoitettujen ympäristölupatehtävien hajoomista yhdeksään virastoon, ellei niiden organisoimisessa toteutettaisi pääsäännöstä poikkeavaa ratkaisua. Ympäristölupatehtävissä ei kyetä ylläpitämään tehtävien hoidon edellyttämää erityisasiantunemusta yhdeksässä virastossa eikä hyödyntämään tehokkaasti resursseja, millä voidaan arvioida käsittelyn kestoa pidentävä vaikutus.	
Kielelliset oikeudet	Toimialueiden laajentaminen heikentää kielellisiä oikeuksia, tehtävien yhdistämisellä voidaan nähdä kuitenkin kielellisestä näkökulmasta hyötyä. Neljän alueen malli kielellisestä näkökulmasta laaja resurssit kohdentuvat osittain väärin. Maistraattien ja TE-toimistotehtävien osalta vastaa mallia C.		Toimialueiden laajentaminen heikentää kielellisiä oikeuksia, tehtävien yhdistämisellä voidaan nähdä kuitenkin kielellisestä näkökulmasta hyötyä. Aluejako yhdeksään mahdollistaa kieliohjeiden ottamisen huomioon aluejaoissa tehokkaammin. Maistraattien ja TE-toimistotehtävien osalta vastaa mallia C.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C (selkeä negatiivinen vaikutus). ELY-keskuten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A (jonkin asteinen positiivinen vaikutus).		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C (selkeä negatiivinen vaikutus). ELY-keskuten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A (jonkin asteinen positiivinen vaikutus).		Vastaa vaikutuksiltaan mallia C.1.1.	
Yhdenvertaisuus ja syrjintäkielto	Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten osalta vaikutukset vastaavat perusmallia B, maistraattien ja TE-toimistojen osalta perusmallia C.		Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten osalta vaikutukset vastaavat perusmallia B, maistraattien ja TE-toimistojen osalta perusmallia C.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskuten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskuten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A. Organisoimisessa otettava huomioon ympäristön yleisen edun valvontatehtävien hoitamisen riippumattomuuden turvaaminen.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskuten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A. Organisoimisessa otettava huomioon ympäristön yleisen edun valvontatehtävien hoitamisen riippumattomuuden turvaaminen.	
Sivistykselliset oikeudet	Sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen osalta vastaa mallia A.		Sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskuten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskuten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskuten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.	

Oikeudelliset vaikutukset (2/2)

Arviointikohta	Malli B 1.1		Malli B 1.2		Malli C 1.1		Malli C 1.2		Malli C 1.3	
	- Neljän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- Yhdeksän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- AVit ja maistraatit yhteen ja valtakunnalliseksi - ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen ja yhdeksän aluejaolla		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät ja maatalousvalvonnan tehtävät AVI-maistraatti –virastoon		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristöölupatehtävät aluehallintovirastoista ELY- keskuksiin	
Oikeus työhön ja työvoiman suojelu	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
	Työtä ja työvoiman suojelua koskevan oikeuden toteutumisen osalta vastaa mallia A.		Työtä ja työvoiman suojelua koskevan oikeuden toteutumisen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.	
Oikeus sosiaaliturvaan	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
	Sosiaaliturvaa koskevan oikeuden toteutumisen osalta vastaa mallia A.		Sosiaaliturvaa koskevan oikeuden toteutumisen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.	
Oikeus terveelliseen ympäristöön	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
	Terveellistä ympäristöä koskevan oikeuden toteutumisen osalta vastaa mallia A.		Terveellistä ympäristöä koskevan oikeuden toteutumisen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A. Ympäristön yleisen edun valvontatehtävien hoitamisen riippumattomuuden turvaaminen AVissa vaatii erityisjärjestelyjä.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A. Ympäristön yleisen edun valvontatehtävien hoitamisen riippumattomuuden turvaaminen ELY-keskuksessa on ongelmallisempaa kuin mallissa C 1.2.	
Oikeusturva ja muutoksenhaku	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
	Oikeusturvan ja muutoksenhauksen toteutumisen osalta vastaa mallia A.		Oikeusturvan ja muutoksenhauksen toteutumisen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A. Ottettava huomioon, että ympäristö- ja maaseutuvalvonnan tehtäviä koskevien valitusten käsittely on jo nyt osittain keskitetty tiettyihin hallinto-oikeuksiin.		AVin ja maistraattien osalta vastaa mallia C. ELY-keskusten ja TE-toimistojen osalta vastaa mallia A. Ottettava huomioon, että ympäristöasioloita koskevien valitusten käsittely on jo nyt osittain keskitetty tiettyihin hallinto-oikeuksiin.	

Yhteenveto

	Malli B 1.1		Malli B 1.2		Malli C 1.1		Malli C 1.2		Malli C 1.3	
	- Neljän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- Yhdeksän aluejako - Maistraatti ja TE-toimisto valtakunnallisiksi virastoiksi		- AVit ja maistraatit yhteen ja valtakunnalliseksi - ELY-keskukset ja TE-toimistot yhteen ja yhdeksän aluejaolla		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristötehtävät ja maatalousvalvonnan tehtävät AVI-maistraatti –virastoon		- C 1.1. piirteet - tehtäväsiirtona ympäristöölupatehtävät aluehallintovirastoista ELY- keskuksiin	
	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & ELY - tehtävät	Maistraatti & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät	AVI & maistraatti- tehtävät	ELY & TE- toimistotehtävät
Asiakasvaikutukset	45	50	43	50	49	43	50	45	49	45
Vaikutukset toimintaan ja johtamiseen	46	50	37	50	45	48	51	48	28	41
Henkilöstövaikutukset	33	42	24	42	36	27	33	27	33	27
Vaikutukset alueiden kehittämiseen	18	36	27	36	36	27	36	27	36	27
Taloudelliset vaikutukset	50	45	50	45	52	45	56	45	47	45
Oikeudelliset vaikutukset	43	40	38	40	47	44	48	44	47	38
YHTEENSÄ	235	263	219	263	264	234	275	235	240	223
KOKO MALLI YHTEENSÄ	249		241		249		255		232	

Tulkintaohje	
•	= merkittävä positiivinen vaikutus
•	= selkeä positiivinen vaikutus
•	= jonkinasteinen positiivinen vaikutus
•	= ei muutosta nykytilaan
•	= jonkinasteinen negatiivinen vaikutus
•	= selkeä negatiivinen vaikutus
•	= merkittävä negatiivinen vaikutus

LIITE 2. VALTIO-KUNTA –TYÖNJAKOSELVITYKSEN RAPORTOINTIPOHJA

VIRSU-HANKKEEN JATKOSELVITYKSET

1.4.2015

VALTIO-KUNTA TYÖNJAON ARVIOINTI

Täytä kustakin tehtäväkokonaisuudesta oma lomakkeensa. Lomakkeella peilataan kunkin tehtäväkokonaisuuden organisoinnin kehittämistä VIRSU-hankkeen eri aluehallinnon rakennevaihtoehtoihin. Muista tehtäväkokonaisuuteen liittyvistä meneillään olevista hankkeista on mahdollista raportoida lomakkeen lopussa tätä varten erikseen varattuun tilaan. Raportoitavat tehtäväkokonaisuudet ovat (suluissa vastuuministeriö):

a. Maataloustukihallinnon tehtävät	(MMM)
b. Elintarvikevalvonta	(MMM)
c. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta	(MMM)
d. Tupakkalain mukaiset valvontatehtävät	(STM)
e. Nikotiinituotteiden luvat ja valvonta	(STM)
f. Ympäristön tilan seuranta	(YM)
g. Jätelain valvonta	(YM)
h. Ympäristöluvat ja -valvonta	(YM)
i. Vesilain valvonta	(OM)
j. Vesilain 5 luvun mukaiset asiat	(OM)

Täytä / täydennä vaaleansinisellä maalattuihin kohtiin taulukoissa. Jos kysymyksessä on usean ministeriön tehtävä, pyydetään ministeriöitä tekemään arviointi yhteistyössä. Taustatietoa löytyy VIRSUn aluehallinnon selvitysyöryhmän raportista ja kunta-valtio –tehtävänjakoa pohtineen alatyöryhmän raportista. Toimita täytetty lomake valtiovarainministeriöön osoitteisiin sami.kouki@vm.fi ja mikko.saarinen@vm.fi **viimeistään 17.4.2015.**

Tehtäväkokonaisuus	
Vastuuministeriö	
Muut arviointiin osallistuvat ministeriöt	
Yhteyshenkilö	

Tehtäväkokonaisuuden perustiedot

	Valtion keskushallinto	Valtion aluehallinto	Kuntakenttä
Henkilötyövuodet			
Menot			

Aluehallinnon rakennemalli B

Aluehallintovirastot, maistraatit, ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään valtion aluehallinnon viranomaisiksi. Viranomaisilla on omat kunta- tai maakuntajakoon perustuvat, nykyistä olennaisesti laajemmalla toimialueella ja tarvittava määrä alueellista läsnäoloa vaativia toimintayksiköitä. Näiden viranomaisten joitakin tehtäviä voidaan asetuksella säätää hoidettaviksi keskitetysti viranomaisten toimialueajasta riippumatta. Näitä organisaatioita olisi 3-5.

Toimivallan organisointi

Mille valtion tasolle ja minkä valtion organisaation tehtäväksi tehtäväkokonaisuus olisi tarkoituksenmukaisinta organisoida rakennemallin B mukaisessa rakenteessa?	
---	--

Toiminnalliset vaikutukset

Mitä toiminnallisia hyötyjä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia haittoja tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia riskejä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	

Tuottavuusvaikutukset

Missä määrin tehtäväkokonaisuuden organisoimisella edellä mainitulla tavalla voitaisiin saavuttaa tavoitteena oleva 1/3 kustannusten säästö koko julkisen hallinnon tasolla?	
Mikä ovat keskeiset keinot ja tekijät säästöjen saavuttamisen kannalta?	
Mitkä tekijät estävät säästöjen toteuttamista?	

Aluehallinnon rakennemalli C

Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi AVI), jonka toimialue on koko maa sekä ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi ELY-keskus), jonka toimialue on koko maa. Viraston virkamiehet ovat molemmissa virastoissa viraston yhteisiä (pl. työsuojelun tehtäviä hoitavat virkamiehet) ja virkamiehillä on valtakunnallinen toimivalta. Tehtäviä hoidetaan edelleen alueilla ja molemmilla viranomaisilla on tarvittava määrä alueilla olevia toimintayksiköitä. Toimintayksiköille voidaan delegoida alueellista toimivaltaa joko asetuksella tai viraston työjärjestyksellä.

Toimivallan organisointi

Mille valtion tasolle ja minkä valtion organisaation tehtäväksi tehtäväkokonaisuus olisi tarkoituksenmukaisinta organisoida rakennemallin C mukaisessa rakenteessa?	
---	--

Toiminnalliset vaikutukset

Mitä toiminnallisia hyötyjä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia haittoja tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia riskejä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	

Tuottavuusvaikutukset

Missä määrin tehtäväkokonaisuuden organisoimisella edellä mainitulla tavalla voitaisiin saavuttaa tavoitteena oleva 1/3 kustannusten säästö koko julkisen hallinnon tasolla?	
Mikä ovat keskeiset keinot ja tekijät säästöjen saavuttamisen kannalta?	
Mitkä tekijät estävät säästöjen toteuttamista?	

Aluehallinnon rakennemalli C:n variaatio, jossa

1 AVIt ja maistraatit yhdistetään ja kokonaisuudesta muodostetaan valtakunnallinen virasto (uusi AVI)
2 ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään yhdeksi alueelliseksi virastoksi (uudet ELY-keskukset)
3 Ympäristötehtävät ja maatalousvalvonnan tehtävät siirretään ELY-keskuksista uuteen AVIin

Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi AVI), jonka toimialue on koko maa. Uuden AVI-viraston virkamiehet ovat viraston yhteisiä (pl. työsuojelun tehtäviä hoitavat virkamiehet) ja virkamiehillä on valtakunnallinen toimivalta. Toimintayksiköille voidaan delegoida alueellista toimivaltaa joko asetuksella tai viraston työjärjestyksellä. ELY-keskukset ja TE-toimistot puolestaan jatkavat alueellisia viranomaisina ja ne yhdistetään uusiin ELY-keskuksiin, joita olisi yhdeksän alueellisen toimivallan virastoa. Sekä uudessa AVI:ssä että uusissa ELY-keskuksissa tehtäviä hoidetaan edelleen alueilla ja molemmilla viranomaisilla on tarvittava määrä alueilla olevia toimintayksiköitä.

Toimivallan organisointi

Mille valtion tasolle ja minkä valtion organisaation tehtäväksi tehtäväkokonaisuus olisi tarkoituksenmukaisinta organisoida rakennemallin C mukaisessa rakenteessa?	
---	--

Toiminnalliset vaikutukset

Mitä toiminnallisia hyötyjä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia haittoja tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia riskejä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	

Tuottavuusvaikutukset

Missä määrin tehtäväkokonaisuuden organisoimisella edellä mainitulla tavalla voitaisiin saavuttaa tavoitteena oleva 1/3 kustannusten säästö koko julkisen hallinnon tasolla?	
Mikä ovat keskeiset keinot ja tekijät säästöjen saavuttamisen kannalta?	
Mitkä tekijät estävät säästöjen toteuttamista?	

Aluehallinnon rakennemalli C:n variaatio, jossa	
1	AVIt ja maistraatit yhdistetään ja kokonaisuudesta muodostetaan valtakunnallinen virasto (uusi AVI)
2	ELY-keskukset ja TE-toimistot yhdistetään yhdeksi alueelliseksi virastoksi (uudet ELY-keskukset)
3	ympäristölupatehtävät siirretään aluehallintovirastoista ELY-keskuksiin

Aluehallintovirastot ja maistraatit yhdistetään yhdeksi valtion aluehallinnon viranomaiseksi (uusi AVI), jonka toimialue on koko maa. Uuden AVI-viraston virkamiehet ovat viraston yhteisiä (pl. työsuojelun tehtäviä hoitavat virkamiehet) ja virkamiehillä on valtakunnallinen toimivalta. Toimintayksiköille voidaan delegoida alueellista toimivaltaa joko aseuksella tai viraston työjärjestyksellä. ELY-keskukset ja TE-toimistot puolestaan jatkavat alueellisia viranomaisina ja ne yhdistetään uusiksi ELY-keskuksiksi, joita olisi yhdeksän alueellisen toimivallan virastoa. Sekä uudessa AVI:ssa että uusissa ELY-keskuksissa tehtäviä hoidetaan edelleen alueilla ja molemmilla viranomaisilla on tarvittava määrä alueilla olevia toimintayksiköitä.

Samanaikaisesti edellä kuvatun rakenneuudistuksen kanssa toteutetaan tehtäväsiirto, jossa ympäristölupatehtävät siirretään valtakunnalliseksi muutettavasta aluehallintovirastosta alueellisiin viranomaisina säilyviin ELY-keskuksiin.

Toimivallan organisointi	
Mille valtion tasolle ja minkä valtion organisaation tehtäväksi tehtäväkokonaisuus olisi tarkoituksenmukaisinta organisoida rakennemallin C mukaisessa rakenteessa?	
Toiminnalliset vaikutukset	
Mitä toiminnallisia hyötyjä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia haittoja tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia riskejä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Tuottavuusvaikutukset	
Missä määrin tehtäväkokonaisuuden organisoimisella edellä mainitulla tavalla voitaisiin saavuttaa tavoitteena oleva 1/3 kustannusten säästö koko julkisen hallinnon tasolla?	
Mikä ovat keskeiset keinot ja tekijät säästöjen saavuttamisen kannalta?	
Minkä tekijät estävät säästöjen toteuttamista?	

Tietoja raportoitavaan tehtäväkokonaisuuteen liittyvistä muista selvityksistä	
Mitä muita selvityksiä kyseiseen tehtäväkokonaisuuteen liittyen on meneillään?	
Mikä on näiden selvitysten aikataulu?	
Mitä johtopäätöksiä näissä selvityksissä on tähän mennessä muodostunut (erityisesti tehtäväkokonaisuuden organisointiin liittyen)?	

Aluehallinnon rakennemalli D	
HUOM! Arviointi rakennemallin D näkökulmasta tehdään vain, mikäli arvioidaan tehtäväkokonaisuuden olevan sellainen, että se tulisi siirtää uudessa aluehallinnon rakennemallin D mukaisessa vaihtoehdossa <u>maakuntien liitoille</u> .	

Valtion aluehallinnolle kuuluvat alueiden kehittämiseen liittyvät tehtävät siirretään maakuntien liitoille ja valtiolle jäävät aluehallinnon tehtävät organisoidaan yhteen viranomaiseen. Maakunnille pitäisi siirtää tässä mallissa myös kunnilta niiden yhteistoiminnassa hoitamat tehtävät. Valtion aluehallinnon viranomaisella voisi olla 3-5 toimialuetta tai sillä olisi valtakunnallinen toimivalta. Maakunnilla ja valtion aluehallintoviranomaisella tulisi olla läheinen yhteistyö toimialloillaan, koska osa substansseista jakautuisi niiden kesken toiminnan luonteen (kehittäminen, valvonta, ohjaus) mukaan. Maistraatit ja mahdollisesti TE-toimistot liitettäisiin valtion aluehallintoon. Maakuntien liittojen määrää vähennettäisiin nykyisestä noin kymmeneen. Tehtävien mukana maakunnan liitoille siirrettävät henkilötötyvuodet olisivat noin 300-320 henkilötyövuotta.

Rakennemallissa maakuntien liitoille siirrettävät tehtävät on kuvattu VIRSUn aluehallinnon selvitysryhmän raportin sivuilla 71-73.

Toiminnalliset vaikutukset	
Mitä toiminnallisia hyötyjä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia haittoja tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Mitä toiminnallisia riskejä tehtäväkokonaisuuden organisoinnista edellä mainitulla tavalla olisi?	
Tuottavuusvaikutukset	
Missä määrin tehtäväkokonaisuuden organisoimisella edellä mainitulla tavalla voitaisiin saavuttaa tavoitteena oleva 1/3 kustannusten säästö koko julkisen hallinnon tasolla?	
Mikä ovat keskeiset keinot ja tekijät säästöjen saavuttamisen kannalta?	
Mitkä tekijät estävät säästöjen toteuttamista?	